

INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK
*FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA
J. J. STROSSMAYERA U OSIJEKU*

HRVATSKI SINTAKTIČKI DANI
Croatian Syntax Days

GLAGOLSKO STANJE
U HRVATSKOM I DRUGIM JEZICIMA

Voice in Croatian
and other Languages

OSIJEK, 28. – 30. STUDENOGA 2024.

Osijek, 28 – 30 November 2024

INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK
*FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA
J. J. STROSSMAYERA U OSIJEKU*

HRVATSKI SINTAKTIČKI DANI
Croatian Syntax Days

GLAGOLSKO STANJE
U HRVATSKOM I DRUGIM JEZICIMA

Voice in Croatian
and other Languages

OSIJEK, 28. – 30. STUDENOGA 2024.

Osijek, 28 – 30 November 2024

INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK

*FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA
J. J. STROSSMAYERA U OSIJEKU*

Međunarodni znanstveni skup
Hrvatski sintaktički dani
Osijek, 28. – 30. studenoga 2024.

**GLAGOLSKO STANJE
U HRVATSKOM I DRUGIM JEZICIMA**

Institut za hrvatski jezik

INSTITUTE FOR THE CROATIAN LANGUAGE
*FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
OF J. J. STROSSMAYER, UNIVERSITY IN OSIJEK*

International conference
Croatian Syntax Days
Osijek, 28 – 30 November 2024

**VOICE IN CROATIAN
AND OTHER LANGUAGES**

Institute for the Croatian Language

INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK

*FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA
J. J. STROSSMAYERA U OSIJEKU*

Organizacijski odbor

Prof. dr. sc. Branimir Belaj, dr. sc. Matea Birtić, dr. sc. Goranka Blagus Bartolec, dr. sc. Ivana Brač, prof. dr. sc. Goran Faletar, prof. dr. sc. Martina Gračanin Yuksek, dr. sc. Lana Hudeček, dr. sc. Željko Jozić, akad. Milan Mihaljević, izv. prof. dr. sc. Ana Mikić Čolić, dr. sc. Ivana Matas Ivanković, prof. dr. sc. Anita Peti Stantić, prof. emer. Diana Stolac

Predsjednica Organizacijskog odbora

Matea Birtić

Tajnici Organizacijskog odbora

Siniša Runjaić
Ana Mikić Čolić

Programski odbor

Prof. dr. sc. Branimir Belaj, dr. sc. Matea Birtić, dr. sc. Goranka Blagus Bartolec, prof. dr. sc. Anna Bondaruk, dr. sc. Ivana Brač, akad. Mario Brdar, prof. dr. sc. Goran Faletar, prof. dr. sc. Martina Gračanin Yuksek, dr. sc. Lana Hudeček, dr. sc. Željko Jozić, prof. dr. sc. Tatjana Marvin Derganc, akad. Milan Mihaljević, izv. prof. dr. sc. Ana Mikić Čolić, dr. sc. Ivana Matas Ivanković, prof. dr. sc. Ismail Palić, prof. emer. Ivo Pranjković, prof. dr. sc. Anita Peti Stantić, prof. emer. Diana Stolac, doc. dr. sc. Jana Willer Gold

INSTITUTE FOR THE CROATIAN LANGUAGE

*FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
OF J. J. STROSSMAYER, UNIVERSITY IN OSIJEK*

Organising Committee

Prof. Branimir Belaj, Matea Birtić, Ph. D., Goranka Blagus
Bartolec, Ph. D., Ivana Brač, Ph. D., Prof. Goran Faletar, Prof.
Martina Gračanin Yuksek, Lana Hudeček, Ph. D., Željko Jozić, Ph.
D., Ivana Matas Ivanković, Ph. D., academician Milan Mihaljević,
Associate prof. Ana Mikić Čolić, Prof. Anita Peti Stantić, Prof.
emeritus Diana Stolac

President of the Organizing Committee

Matea Birtić

Secretaries of the Organizing Committee

Siniša Runjaić
Ana Mikić Čolić

Programme Committee

Prof. Branimir Belaj, Matea Birtić, Ph. D., Goranka Blagus
Bartolec, Ph. D., Prof. Anna Bondaruk, Ivana Brač, Ph. D.,
academician Mario Brdar, Prof. Goran Faletar, Prof. Martina
Gračanin Yuksek, Lana Hudeček, Ph. D., Željko Jozić, Ph. D., Prof.
Tatjana Marvin Derganc, academician Milan Mihaljević, Associate
prof. Ana Mikić Čolić, Ivana Matas Ivanković, Ph. D., Prof. Ismail
Palić, Prof. emer. Ivo Pranjković, Prof. Anita Peti Stantić, Prof.
emer. Diana Stolac, Jana Willer Gold, Ph. D.

Program 8. *Hrvatskih sintaktičkih dana* / Conference Programme

Četvrtak, 28. studenoga 2024. / Thursday, November 28, 2024

12.30 – 14.00	Registracija sudionika / Registration	
14.15 – 15.00	Otvaranje skupa / Opening ceremony (dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2 nd floor) Dodjela nagrade „Adolfo Veber Tkalčević“ dr. sc. Mirku Petiju / Ceremony of awarding the plaque „Adolfo Veber Tkalčević“ to Mirko Peti, PhD Dodjela nagrade „Branko Kuna“ dr. sc. Jurici Polančecu / Ceremony of awarding the plaque „Branko Kuna“ to Jurica Polančec, PhD	
	Prvo plenarno izlaganje / First Keynote speaker Predsjedica / Chair: Ivana Brač (dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2 nd floor)	
15.15 – 16.15	Palić, Ismail	O slojevitosti konstrukcije kojom se izriče perifrastični pasiv
16.15 – 16.30	Stanka za kavu / Coffee break (dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2 nd floor)	
	Predsjedica / Chair: Ivana Brač (dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2 nd floor)	
16.30 – 16.50	Mihaljević, Milan	Komitativne konstrukcije u hrvatskoglagoljičnim tekstovima
16.50 – 17.10	Galić, Josip	Hrvatskokrkenoslavenske rečenične dopune i implikacijska hijerarhija dopunjavanja
17.10 – 17.30	Ćosić, Dajana; Mihaljević, Ana; Polančec, Jurica	Odnos pasivnih konstrukcija u hrvatskim crkvenoslavenskim tekstovima i njihovih latinskih i grčkih predložaka
17.30 – 17.50	Stanka za kavu / Coffee break (dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2 nd floor)	

Predsjed / Chair: Ivana Brač
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

17.50 – 18.10	Matasović,
Ranko	Izražavanje vršitelja radnje pasivnoga glagola u hrvatskome s arealno-tipološke točke gledišta
18.10 – 18.30	Petrović, Ante	Upitne skupine u odnosu na izjavni uski fokus – i što glagolsko stanje ima s tim
18.30 – 18.50	Milković,
Lidija	Različito obilježavanje semantičke uloge smjera u povijesti hrvatskoga jezika

Završna rasprava / Final discussion (dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

20.00 Domjenak dobrodošlice / Reception
(Hotel Osijek, Šamačka 4)

Petak, 29. studenoga 2024. / Friday, November 29, 2024

Drugo plenarno izlaganje / Second Keynote speaker

Predsjedateljica / Chair: Anita Peti-Stantić (dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

9.30 – 10.30 **Alexiadou, Artemis** Covert Desiratives: the View from (Dialects of) Greek

10.30 – 10.45 Stanka za kavu / Coffee break
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

Predsjedateljica / Chair: Anita Peti-Stantić
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

10.45 – 11.05 **Jurkiewicz-Rohrbacher, Edyta** Voice and Verbal Complementation Patterns in Polish and Croatian

11.05 – 11.25 **Kolaković, Zrinka; Burholt Kristensen, Line** Clitic Placement Options in Declarative Sentences in Active Voice: A Corpus Linguistic Analysis

11.25 – 11.45 **Batinić Angster, Mia** On the voice and status of the construction *dati se* + infinitive

11.45 – 12.00 Stanka za kavu / Coffee break
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

Predsjedateljica / Chair: Anita Peti-Stantić
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

12.00 – 12.20 **Citko, Barbara; Gračanin Yuksek, Martina** Multidominance and/or Ellipsis

12.20 – 12.40 **Bondaruk, Anna; Prażmowska, Anna** Demarcating the Scope of Intensional Genitive in Polish

12.40 – 13.00 **Uhlik, Mladen;** Passive in South Slavic: Factors
Mitkowska, Determining the Distribution
Liljana; of Passive Constructions in
Buzarovska, Slovene and Macedonian
Eleni

13.00 – 14.30 Stanka za ručak / Lunch break

Predsjed / Chair: Zrinka Kolaković
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

14.30 – 14.50 **Polančec, Jurica** Hrvatska pasivna konstrukcija s
pomoćnim glagolom *bivati*

14.50 – 15.10 **Krsnik, Davor** Pasivna konstrukcija
neprijelaznih glagola u
hrvatskome jeziku

15.10 – 15.30 **Belaj, Branimir** Jesu li povratni glagoli doista
povratni?

15.30 – 16.00 Stanka za kavu / Coffee break
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

Predsjed / Chair: Zrinka Kolaković
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

16.00 – 16.20 **Brač, Ivana** Hrvatski leksikon glagola –
Verbion

16.20 – 16.40 **Nazalević**
Čučević, Iva O kategoriji glagolskoga
stanja na temelju pristupa
sintaktičko-semantičkom
statusu konstrukcija s glagolskim
pridjevom trpnim

16.40 – 17.00 **Peti-Stantić,**
Anita Promjene u glagolskoj dijatezi
u odnosu prema kategoriji vida:
hrvatski i slovenski

Završna rasprava / Final discussion
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

17.15 – 17.45 **Predstavljanje knjiga / Book reviews** (dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

Voditeljica / Moderator: Iva Nazalević Čučević

Milan Mihaljević: Galić, Josip. *Sintaksa imperativnih rečenica u hrvatskome crkvenoslavenskom jeziku*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2023.
Ismail Palić: Belaj, Branimir. *Kognitivna lingvistika i hrvatski jezik*. Osijek: Filozofski fakultet, 2023.
Mia Batinić Angster: *The verbal kaleidoscope: Perspectives on the syntax and semantics of verbs*.
Ur. Batinić Angster, Mia; Angster, Marco. Zadar: Sveučilište u Zadru, 2023.

18.00 – 18.45 Sastanak Organizacijskog odbora / Meeting of the Organizing Committee
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

20.00 Večera / Conference dinner
(Projekt 9, Gornjodravska obala bb)

Subota, 30. studenoga 2024. / Saturday, November 30, 2024

Predsjed / Chair: Branimir Belaj
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

9.30 – 9.50	Benić, Mislav	Metonimija subjekta kao način širenja funkcije konstrukcija s elementom <i>se</i> u kukljičkom govoru
9.50 – 10.10	Palašić, Nikolina	Komparativna analiza (suvremene) upotrebe pasivnih konstrukcija u hrvatskom i njemačkom jeziku
10.10 – 10.30	Žagar Szentesi, Orsolya	Kontrastivna tipologija bezličnih konstrukcija – u zrcalu hrvatsko-mađarskih korpusnolingvističkih podataka

10.30 – 11.00 Stanka za kavu / Coffee break
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

Predsjed / Chair: Branimir Belaj
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

11.00 – 11.20	Mikelenić, Bojana; Polančec, Jurica	Funkcije pasiva u hrvatskom i dvama romanskim jezicima
11.20 – 11.40	Špica, Dragana	Pasiv i srodne konstrukcije u japanskom jeziku u usporedbi s hrvatskim

Završna rasprava / Final discussion (dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

12.00 Svečano zatvaranje skupa / Conference closing
(dvorana 60, 2. kat / hall 60, 2nd floor)

Predgovor

Hrvatski sintaktički dani i ove se godine održavaju u Osijeku u suradnji dviju ustanova, Instituta za hrvatski jezik iz Zagreba i Filozofskoga fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Ovogodišnje osmo izdanje skupa slijedi već ustaljene organizacijske obrasce i naizgled se ne razlikuje značajno od dosadašnjih sedam, no ipak donosi određene novosti. Želeći proširiti krug mogućih sudionika koji bi u budućnosti mogli slati sažetke čak i ako se ne bave užom temom skupa, koja je ove godine *Glagolsko stanje u hrvatskom i drugim jezicima*, od ove godine nadalje na skup će se moći prijaviti i izlaganja sa sintaktičkim temama koje nisu izravno vezane uz glavnu temu. Kao specijalizirani skup *Hrvatski sintaktički dani* i dalje će birati važne sintaktičke teme i inzistirati na većini radova koji će joj biti posvećeni, ali više neće biti ni ograda prema radovima koji obuhvaćaju širi sintaktički tematski okvir. Zbog uvida u pravilnike o napredovanjima mladih kolega na sveučilištima i znanstvenim institutima, potaknute su promjene koje su dovele do međunarodnoga statusa skupa. Od 2024. skup više nema samo Organizacijski odbor kao jedino stručno tijelo, nego se uvodi i Programski odbor skupa. Stoga dio članova s najvećim iskustvom pri organizaciji prethodnih skupova postaje Organizacijski odbor, dok se dio suradnika koji se bave isključivo znanstvenim dosegom priloga odvaja i postaju Programski odbor. Uključivanjem nekoliko kolega iz inozemstva u Programski odbor on dobiva i međunarodni karakter, pa time i formalno *Hrvatski sintaktički dani* mogu nositi prefiks *međunarodni* znanstveni skup.

Izbor pozvanih predavača također je usklađen sa zacrtanim smjerom međunarodnoga širenja. Čast da nakon pozdravnih govora i svećanih dodjela nagrada skup otvori prvim plenarnim izlaganjem pripala je dugogodišnjem kolegi i istinskom prijatelju ovoga skupa prof. dr. sc. Ismailu Paliću s Filozofskoga fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Sa zadovoljstvom najavljujemo kako svojim plenarnim izlaganjem drugi dan skupa otvara diljem Europe, a i šire, veoma poznato i priznato ime generativne teorije i sintakse općenito prof. dr. sc. Artemis Alexiadou, profesorica opće lingvistike na Humboldtovu sveučilištu i ravnateljica Leibnizova centra za opću lingvistiku (ZAS) u Berlinu. Obje jutarnje sesije poslije njezina izlaganja održavaju se na engleskom jeziku predavanjima znanstvenika iz Poljske, Njemačke, Danske, Turske, Slovenije i Sjeverne Makedonije, pa se nadamo da bi činjenica o pokretanju sesije na engleskom jeziku tijekom

Hrvatskih sintaktičkih dana i u sljedećim izdanjima mogla privući još više pozornosti kolega iz inozemstva.

Nagradu „Adolfo Veber Tkalčević” za osobit doprinos opisu hrvatske sintakse, koju dodjeljuje Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, ove je godine kao osmi laureat dobio dr. sc. Mirko Peti, umirovljeni znanstvenik iz Instituta za hrvatski jezik u Zagrebu. Od 2021. u sjećanje na prerano preminuloga prof. dr. sc. Branka Kunu, profesora Filozofskog fakulteta u Osijeku i utemeljitelja *Hrvatskih sintaktičkih dana*, dodjeljuje se nagrada za mlade sintaktičare koja nosi njegovo ime, a ovogodišnji je dobitnik dr. sc. Jurica Polančec iz Staroslavenskog instituta u Zagrebu. Ta nagrada očito ide u dobre ruke jer mladi kolega sudjeluje u radu skupa jednim samostalnim te kao suator još u dvama izlaganjima. Ostale podatke o nagradama i prošlim dobitnicima možete pronaći kao posljednji prilog u ovoj knjižici.

Nadamo se da će na temelju sažetaka koji su pred vama pristići i znanstveni radovi koji će biti objavljeni u 2. broju 51. godišta (krajem 2025.) kao tematski broj časopisa *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik*, a na kraju bismo željeli iskreno zahvaliti svima koji su na bilo koji način pomogli pri organizaciji 8. *Hrvatskih sintaktičkih dana*.

Matea Birtić
Ana Mikić Čolić
Siniša Runjaić

Foreword

The *Croatian Syntactic Days* are being held in Osijek again this year in cooperation with two institutions: the Institute for the Croatian Language in Zagreb and the Faculty of Humanities and Social Sciences of J. J. Strossmayer University in Osijek. This year's eighth edition of the conference follows the established organizational patterns and does not seem to differ significantly from the previous seven, but it nevertheless brings certain novelties.

To expand the circle of potential participants who could submit abstracts in the future, even if they do not deal with the specific topic of the conference (which this year is *Voice in Croatian and Other Languages*), from this year onwards, it will also be possible to apply for the conference with presentations on syntactic topics that are not directly related to the main topic. As a specialized conference, the *Croatian Syntactic Days* will continue to select important syntactic topics and insist on the majority of papers being dedicated to them, but there will no longer be any restrictions on papers that encompass a broader syntactic thematic framework.

Due to insights into the regulations on the advancement of young colleagues at universities and scientific institutes, changes were initiated that led to the international status of the conference. From 2024, the conference will no longer have the Organizing Committee as the only expert body, but a Program Committee will also be introduced. Therefore, some of the members with the greatest experience in organizing previous conferences will become the Organizing Committee, while some of the associates who deal exclusively with the scientific scope of the contributions will separate and become the Program Committee. By including several colleagues from abroad in the Program Committee, it will also gain an international character, and thus the Croatian Syntactic Days can formally bear the prefix "international scientific conference."

The selection of invited speakers is also aligned with the planned direction of international expansion. After the opening ceremony and the ceremonies of awarding the plaques, the honor of opening the conference with the first plenary presentation went to a long-time colleague and true friend of this conference, Prof. Ismail Palić from the Faculty of Philosophy, University of Sarajevo. We are pleased to announce that the second day of the conference will be opened with a plenary presentation by a very well-known and recognized name in the generative theory and syntax in general,

Prof. Artemis Alexiadou, professor of General Linguistics at Humboldt University and director of the Leibniz Center for General Linguistics (ZAS) in Berlin. Both morning sessions after her presentation are held in English with lectures by scholars from Poland, Germany, Denmark, Turkey, Slovenia, and North Macedonia, so we hope that the fact of launching an English-language session during the *Croatian Syntactic Days* and in subsequent editions could attract even more attention from colleagues abroad.

The “Adolfo Veber Tkalčević” Award for a special contribution to the description of Croatian syntax, awarded by the Josip Juraj Strossmayer University in Osijek, was awarded to this year’s eighth laureate, Dr. Mirko Peti, an eminent linguist who used to work at the Institute for the Croatian Language in Zagreb. Since 2021, in memory of the untimely death of Prof. Branko Kuna, professor at the Faculty of Philosophy in Osijek and founder of the *Croatian Syntactic Days*, an award for young syntacticians bearing his name has been awarded, and this year’s winner is Dr. Jurica Polančec from the Old Church Slavonic Institute in Zagreb. This award is clearly in good hands, as the young colleague is participating in the work of the conference with one independent presentation and two more as a co-author. You can find other information about the awards and past winners in the last part of this booklet.

We hope that the abstracts before you will also lead to papers that will be published in the 2nd issue of the 51st volume (end of 2025) as a thematic issue of the journal *Rasprave: Journal of the Institute for the Croatian Language*. Finally, we would like to sincerely thank everyone who helped in any way with the organization of the 8th *Croatian Syntactic Days*.

Matea Birtić
Ana Mikić Čolić
Siniša Runjaić

INSTITUT ZA HRVATSKI JEZIK
*FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA
J. J. STROSSMAYERA U OSIJEKU*

HRVATSKI SINTAKTIČKI DANI
Croatian Syntax Days

GLAGOLSKO STANJE
U HRVATSKOM I DRUGIM JEZICIMA

**Voice in Croatian
and other Languages**

Prikriveni desiderativi: pogled iz perspektive (dijalekata) grčkoga jezika

Prikrivene desiderativne ili tzv. *feel like*-konstrukcije istraživale su se u južnoslavenskim jezicima, u albanskom te u finskom. Sipitanos (2017.) nudi preliminarnu raspravu o takvim konstrukcijama u novogrčkom dijalektu Nause, a čini se da sličan obrazac postoji i u novogrčkom dijalektu Sohó, pri čemu se kod oba dijalekta pretpostavlja jezični kontakt sa slavenskim jezikom. Općenito, desiderativni (željni) oblici u slavenskim jezicima i u ova dva grčka dijalekta uključuju ne-aktivnu glagolsku morfologiju (glave) stanja. U ovom izlaganju raspravljat ću o prikrivenim desiderativnim konstrukcijama iz međujezične perspektive. Predstavit ću nove podatke koji pokazuju da standardni grčki može izražavati konstrukciju *'feel like'* koristeći se aktivnim oblikom glave stanja i udvajanjem nenaglasnica neodređene imenske skupine, što inače u jeziku nije dopušteno. Zatim ću istražiti razloge zašto se ne-aktivno stanje te nenaglasnice može koristiti za postizanje te interpretacije.

Artemis Alexiadou

Leibniz-Centre General Linguistics (ZAS) / Humboldt-Universität zu Berlin

artemis@leibniz-zas.de

Covert desiratives: the view from (dialects of) Greek

Covert desirative or so-called feel like constructions have been discussed for South Slavic languages, Albanian and also Finnish. Sipitanos (2017) offers a preliminary discussion of such constructions in the Nausa dialect of Greek, and a similar pattern seems to also exist in the Sohó dialect of Greek, both areas involving language contact with Slavic. Typically, desiratives in Slavic and in these two Greek dialects involve non-active Voice verbal morphology. In this talk, I will discuss covert desiratives from a cross-linguistic perspective. I will introduce new data showing that standard Greek may express the feel like construction using active Voice and clitic doubling of an indefinite noun phrase, otherwise not licit in the language. I will then explore the reasons why non-active Voice and clitics are employed to yield such interpretations.

Ismail Palić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Sarajevu

ismail.palic@ff.unsa.ba

O slojevitosti konstrukcije kojom se izriče perifrastični pasiv

Poznato je da se perifrastičnim pasivom u lingvistici, a tako i u južnoj slavistici, uobičajeno naziva dvočlana konstrukcija koju tvore glagol *biti* u odgovarajućem finitnom obliku (kao prvi član) i njegova dopuna koja se najčešće naziva glagolskim pridjevom trpnim ili participom pasivnim (kao drugi član). U znanstvenim studijama i radovima koji su posvećeni pasivu, a posebno perifrastičnome, odavno je zapaženo da spomenuta konstrukcija nije ni semantički ni gramatički homogena, odnosno nije karakteristična samo za pasiv (kao jedna od njegovih dviju mogućih formi u jezicima utemeljenim na novoštokavštini), nego je potencijalno višeznačna i višefunkcionalna. O obimu potentnosti te konstrukcije dosad su iznesena različita mišljenja. Ovaj rad ima za cilj pokušati detaljnije rasvijetliti slojevitost semantičku i gramatičku strukturu spomenute konstrukcije, identificirati sve njezine slojeve, temeljno ih definirati, specificirati njihova glavna obilježja te pokazati koliko su oni međusobno razgraničljivi. U radu se polazi od pretpostavke da konstrukcija o kojoj je riječ ima najmanje četiri sloja. Prvi sloj naziva se analitičkim pasivom, drugi sloj kopulativnim pasivom, treći sloj rezultativnom konstrukcijom (rezultativom) i četvrti sloj nerezultativnom konstrukcijom (nerezultativom). Raslojavanje se vrši uzimajući u obzir gramatičku narav glagola *biti* i, posljedično, narav i status njegove dopune. Pokazuje se da ni prvi ni drugi član te konstrukcije ne pripada uvijek istoj kategoriji riječi. Identificirani slojevi, odnosno posebne vrste struktura koje ih predstavljaju, tvore kontinuum čvrsto povezanih vrijednosti čije su međusobne semantičke relacije izrazito čvrste i složene.

Ismail Palić

University of Sarajevo, Faculty of Philosophy

ismail.palic@ff.unsa.ba

On the layering of the construction used to express the periphrastic passive

It is known that the periphrastic passive in linguistics, as well as in South Slavic studies, is commonly referred to as a two-part construction formed by the verb *biti* in the appropriate finite form (as the first part) and its complement, which is most often called passive participle (as the second part). In scientific studies and papers dedicated to the passive voice, especially the periphrastic one, it has long been noted that the aforementioned construction is neither semantically nor grammatically homogeneous, i.e. it is not only characteristic of the passive (as one of its two possible forms in languages based on the Neo-Štokavian dialect), but is potentially ambiguous and multifunctional. So far, different opinions have been expressed about the extent of the semantic potency of this construction. This paper aims to try to shed more light on the layered semantic and grammatical structure of the mentioned construction, to identify all its layers, to define them fundamentally, to specify their main features and to show semantic relations between them. The paper assumes that the structure in question has at least four layers. The first layer is called the analytical passive, the second layer is called the copulative passive, the third layer is called the resultive construction (resultive) and the fourth layer is called the non-resultive construction (non-resultive). Stratification is done taking into account the grammatical nature of the verb *biti* and, consequently, the nature and status of its complement. It turns out that neither the first nor the second constituent of this construction always belongs to the same category of words. The identified layers, or special types of structures that represent them, form a continuum of tightly connected values whose mutual semantic relations are extremely solid and complex.

O stanju i statusu konstrukcije *dati se + infinitiv*

Glagol *dati* dvostruko je prijelazan te se jedna od njegovih dopuna može ostvariti kao infinitivna:

- (1) *Ona mi je dala pisati zadaću na hodniku.*

Njezin je implicitni subjekt pritom koreferentan s objektom glavne surečenice, čineći tako objektu nadzornu konstrukciju (Landau, 2000) kojoj se ponekad priznaje status restrukturirajuće konfiguracije (Autor, 2019). Glagolsko stanje takve konstrukcije Žagar Szentesi (2011: 315) i Polančec (2015: 119–120) nazivaju faktitivno-kauzativnim.

Infinitiv uvodi i *dati se*, i to kada implicitni subjekt odgovara iskusitelju u dativu (2) ili temi u nominativu (3).

- (2) *Ne da mi se ići na put.*
- (3) *Neke mrlje, ne daju se oprati t_r.*

Cilj je ovoga rada analizirati hrvatsku konstrukciju *dati se + infinitiv* iz primjera (3). U njoj je *se* atematski reflektiv: nema *theta*-ulogu i nije argument glagola, što se potvrđuje činjenicom da se ne može koordinirati, zamijeniti punom imenskom skupinom ili modificirati (usp. Pitteroff i Alexiadou, 2012: 214–215 o *sich-lassen* ‘dati se’, a o razlici *sebe* i *se* v. u Oraić-Rabušić, 2018; Autor, 2020; Belaj, 2024). Infinitivna dopuna u (3) morfološki je neoznačena pasivna konstrukcija. U literaturi se takve strukture nazivaju nekanonskim pasivom (Alexiadou i Schafer, 2013; Pitteroff, 2014; Legate, 2021: 158). U njima izostaje jedan ili više uobičajenih svojstava pasivne alternacije, među kojima je i karakteristična morfološka oznaka (Haspelmath, 1990) koja se u hrvatskome očituje promjenom glagolskog oblika u pridjev trpni (Polančec, 2015). Osim opisa nekanonskoga pasiva infinitivne dopune u (3), razmotrit će se njezina veličina (v. Autor, 2019, 2024), budući da se objekt infinitivnoga glagola uspinje na položaj

subjekta glagola *dati se*. Konačno, raspravit će se o stanju i statusu hrvatske konstrukcije *dati se* + infinitiv oslanjajući se na istraživanja Pitteroff i Alexiadou (2012) i Pitteroff (2014) o obilježjima njemačkoga *sich-lassen* ‘dati se’ i razlici između kanonskog medijalnoga stanja i stanja *sich-lassen*.

On the voice and status of the construction *dati se + infinitive*

The verb *dati* ‘give’ is ditransitive, and one of its complements can be realized as an infinitive:

(1) *Ona mi je dala pisati ispit na hodniku.*

‘She made me write the exam in the hallway.’

At the same time, its implicit subject is co-referential with the object of the main clause, thus forming an object-control construction (Landau, 2000), which is sometimes recognized as a restructuring configuration (Author, 2019). Žagar Szentesi (2011: 315) and Polančec (2015: 119–120) define such construction as factitive-causative voice.

The infinitive can also be introduced by *dati se*, i.e. when the implicit subject corresponds to the experiencer in the dative case (2) or the subject in the nominative case (3).

(1) *Ne da mi se ići na put.*

‘I don’t feel like going on a trip.’

(2) *Neke mrlje_i ne daju se oprati t_i.*

‘Some stains cannot be washed off.’

The aim of this paper is to analyze the Croatian construction *dati se + infinitive* exemplified by (3). In it *se* presents an athematic reflexive: it has no theta-role and it is not an argument of the verb, which is confirmed by the fact that it cannot be coordinated, replaced by a full noun phrase or modified (cf. Pitteroff & Alexiadou, 2012: 214–215 on *sich-lassen*, and on the difference between *se* and *sebe* see Oraić-Rabušić, 2018; Author, 2020; Belaj, 2024). The non-finite complement in (3) can be defined as a morphologically unmarked passive. In the literature (Alexiadou & Schafer, 2013; Pitteroff, 2014; Legate, 2021: 158), such structures are

called non-canonical passives. They lack one or more common properties of passive alternation, among which its characteristic morphological markers (Haspelmath, 1990), which is manifested in Croatian by the use of passive participle (Polančec, 2015). In addition to the description of the non-canonical passive of the infinitive complement in (3), the size of the complement will be considered (see Author, 2019, 2024), since the object of the infinitive verb raises to the subject position of the verb *dati se*. Finally, the voice and state of the Croatian construction *dati se* + infinitive will be discussed, relying on the research conducted by Pitteroff & Alexiadou (2012) and Pitteroff (2014) on the properties of the German *sich-lassen* and the difference between the canonical middle voice and the voice of *sich-lassen*.

Jesu li povratni glagoli doista povratni?

Primjenom teorijsko-metodološkoga aparata kognitivne gramatike (Langacker 1987, 1991, 2008) u radu se propituje opravdanost jednoga od najukorijenjenijih naziva u hrvatskoj gramatičkoj tradiciji, naziva *povratni glagoli* i predlaže se njegova zamjena nazivom *medijalni glagoli*, a na temelju semantičkih, pragmatičkih i posljedično sintaktičkih pokazatelja koji ukazuju na činjenicu da ne postoji nijedan sinkronijski argument u prilog nazivu povratni glagoli. U tom smislu najprije se na temelju semantičkoga parametra *relativne elaboracije događaja* (Kemmer 1993, a za hrvatski jezik Belaj 2023, 2024) medijalno shematično značenje obilježeno niskim stupnjem elaboracije događaja i niskim stupnjem razdvojitosti sudionika s česticom *se* kao općim medijalnim označivačem suprotstavlja prijelaznom povratnom značenju sa zamjenicom *sebe* kao refleksivnim označivačem, a koje pak podrazumijeva suprotne parametre relativne elaboracije događaja, odnosno visok stupanj elaboracije događaja i visok stupanj razdvojitosti sudionika. Medijalni glagoli smatraju se radijalnom kategorijom u rasponu od prototipnijih do rubnijih elaboracija navedenoga shematičkoga značenja, te se u skladu s tim predlaže njihova nova podjela.

Are reflexive verbs really reflexive?

From the theoretical perspective of Cognitive Grammar (Langacker 1987, 1991, 2008), this paper questions the validity of one of the most deeply rooted notions in the Croatian grammatical tradition, viz. the notion of *reflexive verbs*. Since we find no synchronic semantic, pragmatic and, consequently, syntactic validation for the notion of reflexive verbs, the proposal is that it be replaced with the notion of *middle verbs*. Relying on the semantic parameter of *relative elaboration of events* (Kemmer 1993, and for the Croatian language Belaj 2023, 2024), we first juxtapose the middle schematic meaning, which is characterized by a low degree of event structure elaboration, a low degree of participant distinguishability and features the particle *se* as a general middle marker, with the transitive reflexive meaning featuring the pronoun *sebe* as a reflexive marker, which in turn implies the opposite value on the parameter of relative elaboration of events, i.e. a high degree of event structure elaboration and a high degree of participant distinguishability. We then argue that middle verbs should be considered a radial category ranging from the more prototypical to more peripheral elaborations of the stated schematic meaning, and propose their new classification.

Metonimija subjekta kao način širenja funkcije konstrukcija s elementom *se* u kukljičkom govoru

Metonimija je jedan od najvažnijih mehanizama jezične promjene. Metonimijom se mijenja i leksičko i gramatičko značenje. Pri promjeni gramatičkoga značenja obično oblik koji podliježe metonimiji, mijenja i funkciju. Međutim, moguće je da metonimija jedne jedinice izmijeni funkciju druge. Takav je slučaj tema ovoga izlaganja: promjena značenja povratne glagolske konstrukcije uslijed metonimije subjekta u srednjočakavskom govoru Kukljice na otoku Ugljanu.

Metonimiji su podložni razni argumenti, ali je subjekt, kao najviši argument, osobit po tom što pod utjecajem metonimije može mijenjati značenjske uloge, pa čak i makrouloge. Tako pod utjecajem metonimije subjekt u kukljičkom govoru može biti kauzator (1), ali i osoba koja nije ni posredno angažirana u situaciji (2), ili osoba koja je u situaciji pacijens (3) i (4).

- (1) *Samlī san māsline.*
- (2) *Krstī si bnūka, po morāš častīti.*
- (3) *Tāc mi je pā i razbī je čālī i lerōj.*
- (4) *Okīnila je cīcu.*¹

Prema tome, mjesto subjekta pod utjecajem metonimije mogu, uz određena ograničenja, zauzimati razni entiteti koji se nalaze u fokusu empatije, neovisno o stupnju njihove angažiranosti u situaciji.

Slična je situacija i u slučaju koreferentnosti metonimijskoga subjekta i objekta (pravoga ili samo formalnoga), koji se u tom slučaju izriče povratnom zamjenicom. Međutim, metonimijom subjekta mijenja se tip konstrukcije sa *se*, pa subjektu kauzatoru odgovara tzv. povratni kauzativ

¹ Značenje: 'amputirana joj je dojka'.

(5), subjektu u spontanoj situaciji povratni dekauzativ (6), a subjektu u situaciji s neizrečenim agensom povratni pasiv (7) i (8).

(5) *Ostrîgla san se* (npr. u *frizêrke*).

(6) *Pâ san i razbî san se.*

(7) *Dîtê se je krstîlo.*

(8) *Nâ se je operîrâla.*

Prema tome, jedan je od uzroka proširivanja funkcije konstrukcija s elementom *se* metonimija uobičajena i izvan tih konstrukcija po kojoj umjesto tipičnoga agensa subjekt postaje neki drugi entitet u fokusu empatije.

Subject metonymy as a way of extending the function of *se*-constructions in the Kukljica dialect

Metonymy is one of the most important mechanisms of language change. Both lexical and grammatical meanings change by metonymy. When grammatical meaning is affected, the form that undergoes metonymy usually also changes its function. Metonymy of one unit, however, may also change the function of another unit. This presentation discusses such an example: the semantic change of the reflexive verbal construction caused by metonymy of the subject in the Čakavian dialect of Kukljica (Croatia).

Although various arguments are susceptible to metonymy, the subject – as the highest-rank argument – is peculiar in that metonymy may affect its semantic roles and even macro-roles. In the Kukljica dialect, due to metonymy, the subject can thus be the causer (1), a person not directly engaged in the situation (2), or a person that is the patient in the situation (3) and (4).

- (1) *Samlî san mâsline.* ‘I’ve got the olives pressed.’
- (2) *Krstî si bnûka, po morâš časîiti.* ‘**You’ve got your grandson baptised** so it’s your treat.’
- (3) *Tâc mi je pâ i razbî je čâlî i leròj.* ‘My father fell and **broke his glasses and his watch.**’
- (4) *Okînila je cîcu.* ‘She had her breast cut off (i.e. amputated).’

According to this, due to metonymy, the position of the subject can, with certain limitations, be assumed by various entities that are in the focus of empathy, regardless of the degree of their engagement in the situation.

The situation is similar in the case of coreferentiality of the metonymic subject and the (either true or formal) object, expressed by the reflexive pronoun *se*. The metonymy of the subject, however, transforms the type of *se*-construction so that the ‘reflexive causative’ corresponds to the subject-

causer (5), reflexive decausative to the subject in a spontaneous situation (6), and reflexive passive to the subject in a situation with a covert agent (7) and (8).

(5) *Ostrîgla san se.* ‘I’ve got my hair cut.’

(6) *Pâ san i razbî san se.* ‘I fell and **hurt myself.**’

(7) *Dîţê se je krsţilo.* ‘The child has been baptised.’

(8) *Nâ se je operîrâla.* ‘She’s had an operation.’

One of the causes of the extension of the function of *se*-constructions, thus, is metonymy, which transforms the subject from a typical agent to another entity in the focus of empathy.

Anna Bondaruk

Katoličko sveučilište Ivana Pavla II. u Lublinu
anna.bondaruk@kul.pl

Anna Prazmowska

Katoličko sveučilište Ivana Pavla II. u Lublinu
anna.prazmowska@kul.pl

Razgraničenje dosega/opsega intenzijskoga genitiva u poljskom

Cilj je ovoga rada istražiti distribuciju i svojstva intenzijskoga genitiva u poljskom. Iako su negacijski (slavenski) i partitivni genitiv opsežno istraživani u poljskom (usp., Franks 1995, Przepiórkowki 2000, Witkoś 2020, i.a.), poljskom se intenzijskom genitivu do sada nije pridavalo mnogo pozornosti. Temeljem korpusne analize izdvojili smo sljedeće skupine intenzijskih glagola u poljskom koji se pojavljuju s genitivnom dopunom: (i) glagoli odsutnosti: *brakować* ‘nedostajati’, *domagać się* ‘tražiti’, *dopraszać się* ‘tražiti’, itd., (ii) glagoli želje i volje: *chcieć* ‘htjeti’, *pragnąć* ‘željeti’, *życzyć* ‘željeti’, itd., (iii) glagoli traženja: *szukać* ‘tražiti’, *poszukać* ‘tražiti’, *patrzyć* ‘tražiti’, itd., (iv) glagoli očekivanja: *spodziewać się* ‘očekivati’, *oczekiwać* ‘očekivati’, *wyczekiwać* ‘očekivati’ itd., i (v) kognitivni glagoli: *dopatrywać się* ‘primijetiti’, *dostuchać się* ‘čuti’, *upatrywać* ‘vidjeti’, itd. Tzv. ‘fear’ glagoli (1. skupina psiholoških glagola), kao što su *bać się* ‘bojati se’, *obawiać się* ‘bojati se, plašiti se’, itd. zahtijevaju genitivnu dopunu, ali ne zadovoljavaju pojedine uvjete intenezionalnosti (usp. Moltmann 1997) – posebice ne dopuštaju, nespecifičnu interpretaciju svoje genitivne dopune.

Dakle, genitiv s ‘fear’-glagolima nije intenzijski (usp. Sigurdsson i Šereikaitė 2024). Intenzijski genitiv u poljskom nije semantički uvjetovan, za razliku od svog ruskog dvojnika (Kagan 2007). Ne alternira s akuzativom te može biti obilježen nominativom uslijed pasivizacije. Ta svojstva upućuju na to da je riječ o strukturnome padežu. Tvrdimo da intenzijski genitiv u poljskom dodjeljuje tematska glava *Voice* (stanje) koja odabire posebnu skupinu predikata (vidi Šereikaitė 2020).

Izabrana bibliografija:

Moltmann, F. 1997. Intensional verbs and quantifiers. *Natural Language Semantics* 5(1): 1–52.

Sigurðsson, E. and M. Šereikaitė. 2024. The dual face of structural object case: on Lithuanian genitive of negation. *Journal of Linguistics* 60(1): 161–212.

Šereikaitė, M. 2020. Voice and case phenomena in Lithuanian morphosyntax. Ph.D. dissertation. University of Pennsylvania.

Anna Bondaruk

The John Paul II Catholic University in Lublin
anna.bondaruk@kul.pl

Anna Prazmowska

The John Paul II Catholic University in Lublin
anna.prazmowska@kul.pl

Demarcating the scope of intensional genitive in Polish

The aim of this paper is to examine the distribution and properties of intensional genitive in Polish. Although the genitive of negation and partitive genitive have been extensively studied in Polish (cf., Franks 1995, Przepiórkowki 2000, Witkoś 2020, i.a.), Polish intensional genitive has not received much attention so far. The corpus-based analysis has yielded the following classes of intensional verbs in Polish that co-occur with the genitive complement: (i) verbs of absence: *brakować* ‘lack’, *domagać się* ‘demand’, *dopraszać się* ‘ask for, etc., (ii) verbs of desire and volition: *chcieć* ‘want’, *pragnąć* ‘desire’, *życzyć* ‘wish’, etc., (iii) search-type verbs: *szukać* ‘seek’, *poszukać* ‘seek’, *patrzeć* ‘seek’, etc., (iv) verbs of expectation: *spodziewać się* ‘expect’, *oczekiwać* ‘expect’, *wyczekiwać* ‘expect’, etc., and (v) cognitive verbs: *dopatrywać się* ‘notice’, *dostuchać się* ‘hear’, *upatrywać* ‘see’, etc. Fear-type verbs, like *bać się* ‘fear’, *obawiać się* ‘fear’, etc., require a genitive complement, but they do not satisfy some intensionality diagnostics (cf. Moltmann 1997) – in particular, they do not allow the non-specific reading of their genitive complement. Hence, the genitive with fear-type verbs is not intensional (cf. Sigurðsson and Šereikaitė 2024). The intensional genitive in Polish is not semantically-conditioned, unlike its Russian counterpart (Kagan 2007). It does not alternate with accusative and may change to nominative under passivisation. This suggests that it represents structural case. We argue that intensional genitive in Polish is assigned by a thematic Voice which selects a special class of predicates (see Šereikaitė 2020).

Selected references:

- Moltmann, F. 1997. Intensional verbs and quantifiers. *Natural Language Semantics* 5(1): 1–52.
- Sigurðsson, E. and M. Šereikaitė. 2024. The dual face of structural object case: on Lithuanian genitive of negation. *Journal of Linguistics* 60(1): 161–212.
- Šereikaitė, M. 2020. Voice and case phenomena in Lithuanian morphosyntax. Ph.D. dissertation. University of Pennsylvania.

Hrvatski leksikon glagola – *Verbion*

Razvijanje jezičnih resursa važno je, između ostaloga, za razumijevanje sudonosa sintakse i semantike. Od hrvatskih mrežnih resursa kojima su u središtu zanimanja glagoli dostupni su valencijski leksikon CROVALLEX (Mikelić Preradović 2020), kojemu je uzor češka baza VALLEX 1.0, te *Baza hrvatskih glagolskih valencija – e-Glava* (Birtić, Brač i Runjaić 2017), koja se u mnogočemu oslanja na njemačku bazu e-VALBU (Schumacher i dr. 2005). Kao svojevrsan nastavak e-Glave izrađuje se valencijski leksikon *Verbion* u kojemu je zadržan opis glagola na sintaktičkoj, morfološkoj i semantičkoj razini. Svakomu značenju glagola pridružena je semantička skupina kako bi se na reprezentativnom uzorku mogli donijeti zaključci o suodnosu sintakse i semantike glagola. Pridružen je i semantički okvir iz *FrameNeta* (Baker i dr. 2003) te jedan valencijski okvir ili više njih.

Verbion se od e-Glave razlikuje po tome što se konstituenti obilježavaju sintaktičkim skupinama (NP, PP itd.) umjesto s deset vrsta dopuna te su umjesto tzv. individualnih semantičkih uloga uvedene semantičke uloge velikim dijelom usvojene iz *VerbNeta* (Kipper, Dang i Palmer 2000, Kipper Schuler 2005), kao i elementi okvira po uzoru na *FrameNet* (Baker i dr. 2003). Također naglasak nije na razlikovanju dopuna i dodataka, stoga se obrađuju i česti dodatci. Novina je i da se svi glagoli s refleksivnom česticom *se* tretiraju kao zasebna lema, bez obzira na to je li glagol *reflexiva tantum*. Glagoli, značenja i primjeri prevedeni su na engleski, imajući na umu neizvorne govornike hrvatskoga jezika. U prvoj fazi projekta predviđena je obrada 500 najčešćih glagola u hrvatskom jeziku, a u ovom izlaganju predstaviti će se njihova obrada na primjeru glagola govorenja.

The Croatian verb lexicon – *Verbion*

The development of comprehensive linguistic resources is crucial for the study and understanding of the syntax-semantics interface in Croatian. Currently, two significant online resources serve this purpose: the valency lexicon CROVALLEX (Mikelić Preradović 2020), modeled after the Czech database VALLEX 1.0, and the *Valency Database of Croatian Verbs – e-Glava* (Birtić, Brač, and Runjaić 2017), which is largely based on the German database e-VALBU (Schumacher et al. 2005). As a continuation of e-Glava, the Verbion verb lexicon is being developed, maintaining from e-Glava the description of verbs at the syntactic, morphological, and semantic levels. Each verb sense is assigned a semantic class to enable conclusions about the syntax-semantic interface of Croatian verbs. Under a verbs sense, semantic frames from FrameNet (Baker et al. 2003) are incorporated, as well as one or more valency frames.

Verbion differs from e-Glava by marking constituents with syntactic phrase types (NP, PP, etc.) instead of ten types of complements. Furthermore, it replaces “individual semantic roles” with semantic roles largely adopted from VerbNet (Kipper, Dang, and Palmer 2000, Kipper Schuler 2005), along with frame elements modeled after FrameNet (Baker et al. 2003). The focus is not on distinguishing between complements and adjuncts; therefore, frequent adjuncts are also processed. A novelty is that all verbs with the reflexive particle *se* are treated as separate lemmas, regardless of whether a verb is *reflexiva tantum*. Verbs, their senses, and examples are translated into English, keeping in mind non-native speakers of Croatian. In the first phase of the project, the goal is to process the 500 most frequent Croatian verbs. This presentation will demonstrate their processing using verbs of speaking as an example.

Barbara Citko

Sveučilište u Washingtonu

bcitko@uw.edu

Martina Gračanin-Yuksek

Bliskoistočno tehničko sveučilište

martina@metu.edu.tr

Multidominacija i/ili elipsa

U ovom izlaganju istražujemo načine na koje sintaktička struktura može biti fonetski reducirana (*PF reduced*): multidominaciju (MD) i elipsu. Usredotočujemo se na dvije različite, ali međusobno slične konstrukcije: pitanja s koordiniranim upitnim riječima (*Coordinated Wh-Questions, CWHs, PKUR*), prikazana u primjeru (1a) i koordinirane ustavke (*Coordinated sluicing, CS, KU*), prikazane u primjeru (2). Obje konstrukcije su fonetski reducirane inačice koordiniranih rečenica, prikazanih u (b) primjerima

1. a. **What and why** does John sing?
'Što i zašto John pjeva?'
- b. **What** does John sing **and why** does John sing?
'Što John pjeva i zašto John pjeva?'
2. a. I know a girl gave a present to a boy, but I don't know **what or to whom**?
Znam da je djevojčica dala poklon dječaku, međutim ne znam **što ili komu**?
b. I know a girl gave a present to a boy, but I don't know **what** a girl gave to a boy **or to whom** a girl gave a present?
Znam da je djevojčica dala poklon dječaku, ali ne znam **što** je djevojčica dala dječaku **ili komu** je djevojčica dala poklon.

U našem izlaganju pokazat ćemo da te dvije konstrukcije imaju različita obilježja i da je to zato što se, iako površinski slični, pitanja s koordiniranim upitnim riječima i koordinirani ustavci sintaktički razlikuju. PKUR su izvedeni iz koordinacije čitavih upitnih rečenica i fonetski su reducirani samo s pomoću multidominacije (Gračanin-Yuksek 2007; Citko and Gračanin-Yuksek 2013). Koordinirani ustavci su također izvedeni iz koordinacije čitavih upitnih rečenica, ali u ovom slučaju mehanizam fonetske

redukcije uključuje i multidominaciju i elipsu. Naša analiza pokazuje da koordinirani dijelovi u KU-u dijele (s pomoću multidominacije) jedinstvenu vremensku skupinu (TP), i nemaju višestruke vremenske skupine, a ta je jedinstvena vremenska skupina elidirana. Ovaj pristup zahtijeva preinake u formulaciji parametra (višestrukog) pomicanja upitnih riječi (*Multiple wh-fronting parameter*) – naša formulacija parametra dopušta jedinstveni multidominiranu vremensku skupinu (TP) u KU-u, ali ne i u PKUR-u.

Na osnovi usporedbe PKUR-a i KU-a, zaključujemo da je fonetska redukcija (izbor između multidominacije i elipse) predmet ekonomičnosti sintaktičkih derivacija, prema kojoj se daje prednost derivaciji s „najmanje truda“ i isključuje prazne operacije. Budući da multidominacija uključuje manje operacija, fonetička redukcija s pomoću multidominacije je ekonomičnija od fonetske redukcije s pomoću elipse.

Barbara Citko

University of Washington

bcitko@uw.edu

Martina Gračanin-Yukse

Middle East Technical University

martina@metu.edu.tr

Multidominance and/or ellipsis

We examine two ways in which a syntactic structure can be impoverished at PF (PF-reduced): multidominance (MD) and ellipsis. We focus on two different but similar PF-reduced constructions: Coordinated Wh-Questions (CWHs), illustrated in (1a), and Coordinated Sluices (CSs), illustrated in (2a). Both CWHs and CSs are PF-reduced versions of clausal coordinations, given in the (b) examples.

1. a. **What and why** does John sing?
b. **What** does John sing **and why** does John sing?
2. a. I know a girl gave a present to a boy, but I don't know **what or to whom**?
b. I know a girl gave a present to a boy, but I don't know **what** a girl gave to a boy **or to whom** a girl gave a present?

We note that the two constructions have different properties and we propose that this is so because, although superficially similar, CWHs and CSs involve different structures. A CWH involves clausal coordination of interrogative clauses, PF-reduced only by MD (Gračanin-Yukse 2007; Citko and Gračanin-Yukse 2013). CSs also involve clausal coordination of interrogative clauses, but here, the PF-reduction mechanism involves both MD and ellipsis: we argue that the conjuncts in CSs share a single TP (rather than multiple TPs), and that the single shared TP is elided. In order to argue for this, we reformulate the Multiple Wh-Fronting (MWF) parameter in such a way that it allows CS, but disallows CWHs.

Based on the comparison between CWHs and CSs, we argue that PF-reduction (the choice between MD and ellipsis) is subject to economy, which favors “least effort” derivations and precludes vacuous operations. Since MD involves fewer operations, PF-reduction by MD is more economical than PF-reduction by ellipsis.

Dajana Ćosić

Staroslavenski institut
dajana.cosic@stin.hr

Ana Mihaljević

Staroslavenski institut
ana.mihaljevic@stin.hr

Jurica Polančec

Staroslavenski institut
jpolancec@stin.hr

Odnos pasivnih konstrukcija u hrvatskim crkvenoslavenskim tekstovima i njihovih latinskih i grčkih predložaka

U izlaganju se prikazuje istraživanje pasivnih konstrukcija u hrvatskim crkvenoslavenskim (hcs.) tekstovima i istovrijednih konstrukcija u latinskim i grčkim tekstovima koji su im služili kao predložak. Cilj je istraživanja produbiti znanja o uporabi i funkcijama (gramatičkoga) pasiva u hrvatskim crkvenoslavenskim tekstovima i razlučiti u kojoj su mjeri opisana obilježja rezultat utjecaja latinskih i grčkih predložaka.

Pasiv u hcs. nije sustavno opisan, kao ni njegov odnos s predloščima iako postoje osnovni opisi njegove uporabe (npr. Večerka 1996; Mihaljević 2020). Između sustava gramatičkoga pasiva u klasičnim jezicima (latinskome i grčkome) i hcs. postoje znatne strukturne razlike. Latinski i grčki pasiv izriču se većinski sintetskim oblicima (latinski u manjoj mjeri), a ti oblici imaju nešto šire funkcije od pasivnih (tzv. mediopasiv) (Polančec 2018). U obama su klasičnim jezicima sustavi glagolskoga stanja dobro očuvani u kasnijim razdobljima iz kojih potječu predlošci. Istraživanje se usložnjuje zbog postojanja dodatnih konstrukcija s pasivnim značenjem koje nisu dio sustava pasiva (npr. latinska perifrastična konjugacija pasivna ili hcs. pasivni particip prezenta na *-m*).

Zbog svega navedenog predloženo će se istraživanje provesti u dva koraka kako bi se dobio zaokruženiji opis hcs. pasiva i postiglo bolje razumijevanje utjecaja predloška. U prvome su koraku polazište (medio) pasivni oblici iz latinskih i grčkih predložaka. Analizirat će se njihove

istovrijednice u jednome hcs. brevijaru (*Brevijar Vida Omišljanina*, 1396.) i misalu (*Vatikanski misal Illirico 4*, početak 14. st.). U drugome će koraku polazište biti pasivi u hcs. tekstovima – dvama misalima (*I. i II. beramski misal*, 15. st.) i dvama brevijarima (*I. i II. beramski brevijar*, kraj 14. st. i 15. st.). Ti su tekstovi pretraživi i morfološki označeni u institutskoj bazi *beram.stin.hr*. Primjeri prikupljeni u tim dvama koracima u analizi će se po potrebi nadopunjavati potvrdama inačica na usporednim mjestima iz drugih hcs. tekstova ili u drugim hcs. tekstovima iz građe za *Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije* (Nazor 2000).

Literatura

- Mihaljević, Ana. 2020. *Hrvatskoglagoljčki tekstovi prevedeni s latinskoga: sintaktička analiza*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Nazor, Anica. 2000. Uvod; Popis izvora; Navedena literatura. U: Biserka Grabar, František Vaclav Mareš i Zoe Hauptová (ur.), *Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije. I. sv. A-vrêdb.*, I–III; XXXI–XXXVI; XXXVII–XXXIX. Zagreb: Staroslavenski institut.
- Polančec, Jurica. 2018. Povratni medij: o strukturi kategorije i njezinu dijakronijskom razvoju. U: Nina Lanović i dr. (ur.), *Poglavlja iz romanske filologije*, 543–559. Zagreb: Filozofski fakultet.
- Večerka, Radoslav. 1996. *Altkirchenslavische (altbulgarische) Syntax. 3: Die Satztypen: Der einfache Satz*. Freiburg i. Br: Weiher.

Dajana Ćosić

The Old Church Slavonic Institute
dajana.cosic@stin.hr

Ana Mihaljević

The Old Church Slavonic Institute
ana.mihaljevic@stin.hr

Jurica Polančec

The Old Church Slavonic Institute
jpolancec@stin.hr

The Relationship Between Passive Constructions in Croatian Church Slavonic Texts and Their Latin and Greek Models

The presentation presents the study of passive constructions in Croatian Church Slavonic (CCS) texts and equivalent constructions in Latin and Greek texts that served as a model for them. The goal of the research is to deepen knowledge about the use and functions of the passive voice in Croatian Church Slavonic texts and to distinguish to what extent the described features are the result of the influence of Latin and Greek model text.

The CCS passive is not systematically described, nor is its relationship with equivalent constructions in model languages, although there are basic descriptions of its use (e.g. Večerka 1996; Mihaljević 2020). Between the system of grammatical passive in classical languages (Latin and Greek) and CCS there are considerable structural differences. The Latin and Greek passives are mostly expressed by synthetic forms (Latin to a lesser extent), and these forms have somewhat broader functions than passives (the so-called mediopassive) (Polančec 2018). In both classical languages, the systems of the voice are well preserved in the later periods from which the model texts originate. Research is complicated by the existence of additional constructions with a passive meaning that are not part of the passive system (e.g. Latin passive periphrastic conjugation or CCS passive present participle in *-m*).

Due to all the above, the proposed research will be carried out in two steps in order to obtain a more rounded description of the CCS passive and arrive at a better understanding of the impact of the model texts. In the first step, the starting point is (medio)passive forms from Latin and Greek attested in model texts. Their equivalents will be analyzed in one CCS breviary (*Breviary of Vid Omišljanin*, 1396) and missal (*Vatican missal Illirico 4*, beginning of the 14th century). In the second step, the starting point will be passives in CCS texts – two missals (*Ist and IInd Beram missal*, 15th century) and two breviaries (*Ist and IInd Beram breviary*, end of 14th century and 15th century). These texts are searchable and morphologically marked in the institute database *beram.stin.hr*. The examples collected in these two steps will be supplemented, if necessary, with attestations of variant readings in parallel passages from other CCS texts or in other CCS texts retrieved from the database for the *Dictionary of Church Slavonic Language of Croatian Redaction* (Nazor 2000).

Literature

- Mihaljević, Ana. 2020. *Hrvatskoglagoljčki tekstovi prevedeni s latinskoga: sintaktička analiza*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Nazor, Anica. 2000. Uvod; Popis izvora; Navedena literatura. U: Biserka Grabar, František Vaclav Mareš i Zoe Hauptová (ur.), *Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije. I. sv. A–vrêdb.*, I–III; XXXI–XXXVI; XXXVII–XXXIX. Zagreb: Staroslavenski institut.
- Polančec, Jurica. 2018. Povratni medij: o strukturi kategorije i njezinu dijakronijskom razvoju. U: Nina Lanović i dr. (ur.), *Poglavlja iz romanske filologije*, 543–559. Zagreb: Filozofski fakultet.
- Večerka, Radoslav. 1996. *Altkirchenslavische (altbulgarische) Syntax. 3: Die Satztypen: Der einfache Satz*. Freiburg i. Br: Weiher.

Hrvatskokrkenoslavenske rečenične dopune i implikacijska hijerarhija dopunjavanja

Različitim je teorijama rečeničnoga dopunjavanja zajedničko zapažanje da je odnos značenja dopumbenih rečenica i njihovih morfosintaktičkih svojstava do određene mjere predvidiv te da su tipovi komplementacijskih konfiguracija (kombinacije dopumbenih rečenica i predikata glavne/nadređene rečenice) hijerarhijski rangirani (npr. Givón 1980; Wurmbrand, Lohninger 2023). Prema implikacijskoj hijerarhiji dopunjavanja (engl. *implicational complementation hierarchy*) Susi Wurmbrand i Magdalene Lohninger (2023), rečenične se dopune mogu podijeliti u tri semantički definirane skupine: propozicijske dopune (*Propositions*), situacijske dopune (*Situations*) i događajne dopune (*Events*). Ti su tipovi dopuna u hijerarhiji poredani prema stupnju (ne)ovisnosti (npr. prisutnost i interpretacija subjekta dopumbene rečenice), prozirnosti (propusnost za međurečenične sintaktičke operacije) i integriranosti (odnos predikata glavne rečenice i predikata dopumbene rečenice). Implikacijska priroda hijerarhije proizlazi odatle što su propozicijske dopune neovisnije te manje prozirne i integrirane od situacijskih dopuna, koje su pak neovisnije te manje prozirne i integrirane od događajnih dopuna (Lohninger, Wurmbrand 2020). Preslikavanje kategorija u hijerarhiji na morfosintaktička svojstva rečeničnih dopuna nije apsolutno s obzirom na to da ne postoje morfosintaktička svojstva koja su univerzalno poveziva s nekom skupinom dopuna. Među različitim tipovima dopuna postoje, međutim, implikacijski odnosi. Primjerice, ako jezik zahtijeva ili dopušta finitnost u nekom tipu dopune, onda finitnost zahtijevaju ili dopuštaju i svi tipovi dopuna koji su na implikacijskoj hijerarhiji dopunjavanja rangirani iznad njega (Wurmbrand *et al.* 2020). U izlaganju će se testirati predviđa li implikacijska hijerarhija dopunjavanja ispravno raspodjelu morfosintaktičkih svojstava rečeničnih dopuna u hrvatskome crkvenoslavenskom jeziku. Analiza će obuhvatiti morfosintaktička svojstva kao što su finitnost rečeničnih dopuna, raspodjela dopunjača te položaj klitika u komplementacijskim konfiguracijama u hrvatskome crkvenoslavenskom jeziku. Pokazat će se da raspodjela tih

morfosintaktičkih svojstava u hrvatskome crkvenoslavenskom jeziku nije (potpuno) proizvoljna, nego neizravno slijedi implikacijsku hijerarhiju dopunjavanja..

Croatian Church Slavonic clausal complements and implicational complementation hierarchy

Different theories of clausal complementation have in common the observation that the relationship between the meaning of complement clauses and their morphosyntactic properties is to some extent predictable and that complementation configurations (the combination of the complement clause with the matrix predicate) are ranked along some kind of hierarchy (npr. Givón 1980; Wurmbrand, Lohninger 2023). According to the implicational complementation hierarchy formulated by Susi Wurmbrand and Magdalena Lohninger (2023), complements can be divided into three semantically defined types: *Proposition* complements, *Situation* complements and *Event* complements. These types of complements are ordered by independence (e.g., the presence and/or interpretation of an independent subject in the complement clause), transparency (permeability for certain cross-clausal syntactic operations), integration (the relationship between the matrix predicate and the embedded predicate). Implicational nature of the hierarchy results from the fact that *Proposition* complements are more independent, less transparent, and less integrated than *Situation* complements, which in turn are more independent, less transparent, and less integrated than *Event* complements (Lohninger, Wurmbrand 2020). The mapping between the categories in the hierarchy and morphosyntactic properties of complement clauses is not absolute, given that there are no morphosyntactic properties that are universally associated with any of the different classes of complements. However, there are implicational relations among the different types of complements. For example, if a language requires or allows finiteness in a type of complement, all types of complements higher on the implicational complementation hierarchy also require or allow finiteness (Wurmbrand *et al.* 2020). In the presentation, it will be tested whether the implicational complementation hierarchy correctly predicts the distribution of morphosyntactic properties of clausal complements in Croatian Church Slavonic. The analysis will include morphosyntactic properties such as the finiteness of clausal

complements, the distribution of complementizers and the position of clitics in complementation configurations in Croatian Church Slavonic. It will be shown that the distribution of these morphosyntactic properties in Croatian Church Slavonic is not (entirely) arbitrary, but follows the implicational complementation hierarchy indirectly

Stanje i uzorci glagolske komplementacije u poljskom i hrvatskom

Ovaj rad ispituje odnos uzoraka glagolskih dopuna i izmjene glagolskih stanja. Uobičajena je pretpostavka, vidljiva u rječnicima valentnosti, da su uzorci dopunjavanja vezani uz pojedinačni leksom, stoga neovisni o stanju.

Polazište je ovoga istraživanja tvrdnja iznesena u poljskom jezikoslovlju (Dziwirek 2000, Słodowicz 2008) da poljski nadzorni glagoli s akuzativom (s iznimkom glagola poučavanja) ne dopuštaju infinitivnu dopunu. To je dijelom u suprotnosti s leksikografskim izvorima.

Stoga se na temelju korpusa analiziraju uzorci dopunjavanja kod jedanaest svršenih nadzornih glagola s akuzativom.

Istraživanje otkriva veliku razliku između aktivnog i pasivnog stanja kod pet glagola: *zmusić* 'natjerati', *przymusić* 'prisiliti', *zobowiązać* 'obvezati', *zobligować* 'obvezati', *upoważnić* 'ovlastiti'. Ako su glagoli u aktivu gotovo da nemaju infinitivne dopune, dok je u pasivu to najčešća dopuna kod ovih glagola. Glagoli tvore homogenu skupinu s modalnim značenjem tj. koncepata koji se odnose na dopusnost, obaveznost i nužnost koji se tiču izravnoga objekta.

Ostatak proučavanog uzorka kodira značenja uvjeravanja. U tome slučaju istraživanje potvrđuje apsolutno izbjegavanje infinitivne dopune u skladu s literaturom.

Rezultati istraživanja poljskih podataka suprotstavljeni su hrvatskim korpusnim podatcima kako bi se utvrdilo mogu li se slične pravilnosti primijeniti i na druge slavenske jezike. Ovdje se uočavaju glavne razlike u učestalosti glagola prisile s obzirom na polufinitivne rečenice s dopunjačem *da* i infinitive.

Izabrana bibliografija:

Dziwirek, Katarzyna. 2000. Why Polish doesn't like infinitives. *Journal of Slavic Linguistics* 8(1–2). 57–82.

Słodowicz, Szymon. 2008. *Control in Polish complement clauses*. Munich.

Voice and verbal complementation patterns in Polish and Croatian

This paper addresses the matter of verbal complementation patterns related to voice alternation. A common assumption visible in valency dictionaries is that complementation patterns are lexeme related and therefore voice independent.

The starting point of the study is the claim made in Polish linguistics (Dziwirek 2000, Słodowicz 2008) that Polish accusative control verbs (with an exception of the verbs of teaching) do not allow for the infinitive complementation. This is partly in contradiction with lexicographic sources.

Therefore, the complementation patterns of eleven perfective accusative control verbs are studied using corpus data. The study reveals a major difference between active and passive voice for five verbs: *zmusić* 'force', *przymusić* 'force', *zobowiązać* 'oblige', *zobligować* 'oblige', *upoważnić* 'empower'. While in active voice the infinitive complementation is nearly non-existent, it does represent the most frequent type of complementation in passive. The verbs form a homogenous class, as they encode modal concepts of permission, obligation and necessity projected to the direct object. When the syntactic structure involving two agent roles carried by the subject and the direct object becomes reduced, the infinitive complementation becomes possible analogously to the cognitively related modal verbs.

The rest of the studied sample encodes persuasive meanings. Here, the study confirms absolute avoidance of infinitive complementation in line with the literature.

The results of the study on Polish data are contrasted with Croatian corpus data to establish whether similar regularities may be applicable to other Slavic languages. Here, I observe the main differences in the frequency of the verbs of enforcement with regard to semi-finite *da*-complements and infinitives.

References

- Dziwirek, Katarzyna. 2000. Why Polish doesn't like infinitives. *Journal of Slavic Linguistics* 8(1–2). 57–82.
- Słodowicz, Szymon. 2008. *Control in Polish complement clauses*. Munich.

Zrinka Kolaković

Sveučilište u Hamburgu
zrinka.kolakovic@uni-hamburg.de

Line Burholt Kristensen

Sveučilište u Kopenhagenu
burholt@hum.ku.dk

Mjesto zanaglasnica u izjavnim rečenicama u aktivu: korpusna analiza

Hrvatske se zanaglasnice tradicionalno svrstavaju u Wackernagelove klitike (1892) jer slijede prvu naglašenu riječ u rečenici. Međutim, u slučaju rečenica koje počinju sintagmom sastavljenom od dviju ili više naglašanih riječi uočena je varijacija u položaju zanaglasnica, usp. tri različita tipa položaja u (1a–c).

(1a)	?Takvoj	<i>se</i>	<i>definiciji</i>	<i>može</i>	<i>staviti</i>	<i>prigovor.</i>
	such	REFL	definition	can.3PRS	put.INF	complaint
(1b)	?Takvoj	<i>definiciji</i>	<i>se</i>	<i>može</i>	<i>staviti</i>	<i>prigovor.</i>
(1c)	?Takvoj	<i>definiciji</i>	<i>može</i>	<i>se</i>	<i>staviti</i>	<i>prigovor.</i>

(Radanović-Kocić 1988: 111)

Prihvatljivost navedenih triju tipova položaja zanaglasnica relativno je kontroverzna tema i u normativnoj i u teorijskoj literaturi u kontekstu jezika koji pripadaju tzv. srednjojužnoslavenskome dijasustavu (usp. Diesing i sur. 2009: 61). U ovome se izlaganju predstavlja strukturne čimbenike koji utječu na vjerojatnost ostvarivanja navedenih položaja (1a–c) u odnosu na druga dva. Istraživanje se temelji na prvoj opsežnoj kvantitativnoj korpusnoj analizi ručno anotiranih rečenica sa zamjениčkim, glagolskim i reflektivnim zanaglasnicama prikupljenim iz Riznice (Brozović Rončević i sur. 2018). Preliminarni empirijski rezultati dobiveni na temelju linearnoga regresijskoga modela (3665 rečenica) upućuju na to da izbor između razdvajanja sintagme (1a) i odgođenog smještanja (1c) zanaglasnice ovisi o nizu čimbenika. Statistički su značajne sljedeće nezavisne varijable: duljina i sintaktička funkcija prvoga konstituenta (subjekt, objekt, imenski predikat, priložna oznaka), odnosi među elementima prvoga konstituenta (sročnost ili rekcija), vrsta modifikatora (npr. pokazna zamjenica, pridjev,

posvojna zamjenica), kao i broj i vrsta zanaglasnica grupiranih zajedno te izostavljanje subjekta. U izlaganju se raspravlja o tome kako pojedinačne razine spomenutih varijabli utječu na vjerojatnost ostvarivanja određenoga položaja zanaglasnica i o tome u kakvim su odnosima dobiveni empirijski rezultati s prethodnim teorijskim radovima o položaju zanaglasnica (Progovac 1996: 418f; Radanović-Kocić 1996: 435; Peti-Stantić 2002: 174f; Piper & Klajn 2014: 452).

Literatura:

- Brozović Rončević, Dunja, Damir Ćavar, Małgorzata Ćavar, Tomislav Stojanov, Kristina Štrkalj Despot, Nikola Ljubešić & Tomaž Erjavec. 2018. Croatian language corpus Riznica 0.1. *Slovenian language resource repository* CLARIN.SI. <http://hdl.handle.net/11356/1180>.
- Diesing, Molly, Dušica Filipović Đurđević & Draga Zec. 2009. Clitic placement in Serbian: Corpus and experimental evidence. In Susanne Winkler & Sam Featherston (eds.), *The fruits of empirical linguistics: Product*, vol. 2, 59–73. Berlin: De Gruyter.
- Peti-Stantić, Anita. 2002. Stilistika klitika u tumačenjima hrvatskih gramatičara. In Krešimir Bagić (ed.), *Važno je imati stila*, 165–179. Zagreb: Disput.
- Piper, Predrag & Ivan Klajn. 2014. *Normativna gramatika srpskog jezika*. Novi Sad: Matica srpska.
- Progovac, Ljiljana. 1996. Clitics in Serbian/Croatian: Comp as the second position. In Aaron Halpern & Arnold M. Zwicky (eds.), *Approaching second: Second position clitics and related phenomena*, 411–428. Stanford: Stanford University Press.
- Radanović-Kocić, Vesna. 1996. The placement of Serbo-Croatian clitics: A prosodic approach. In Aaron Halpern & Arnold M. Zwicky (eds.), *Approaching second: Second position clitics and related phenomena*, 429–445. Stanford: Stanford University Press.
- Wackernagel, Jakob. 1892. Über ein Gesetz der indogermanischen Wortstellung. *Indogermanische Forschungen* 1(1). 333–436. DOI: 10.1515/9783110242430.333.

Zrinka Kolaković

Universität Hamburg

zrinka.kolakovic@uni-hamburg.de

Line Burholt Kristensen

University of Copenhagen

burholt@hum.ku.dk

CL placement options in declarative sentences in active voice: A corpus linguistic analysis

Croatian clitics are traditionally classified as Wackernagel clitics (1892) because they follow the first stressed word in a clause. However, sentence initial constituents that consist of two or more content words typically lead to variation in CL placement, cf. (1a–c).

(1a)	<i>?</i> Takvoj	<i>se</i>	<i>definiciji</i>	<i>može</i>	<i>staviti</i>	<i>prigovor.</i>
	such	REFL	definition	can.3PRS	put.INF	complaint
(1b)	<i>?</i> Takvoj	<i>definiciji</i>	<i>se</i>	<i>može</i>	<i>staviti</i>	<i>prigovor.</i>
(1c)	<i>?</i> Takvoj	<i>definiciji</i>	<i>može</i>	<i>se</i>	<i>staviti</i>	<i>prigovor.</i>
- ‘Such a definition is subject to complaint.’ (Radanović-Kocić 1988: 111)

The acceptability of such examples is a controversial issue and subject to discrepant opinions in normative and theoretical literature on CL placement in Western South Slavic languages (cf. Diesing et al. 2009: 61). In this talk we present structural factors that influence the probability of the realization of one certain placement option over another, based on first large scale quantitative corpus analysis of manually annotated sentences with pronominal, reflexive, and verbal clitics from Riznica corpus Brozović Rončević et al. (2018). The preliminary empirical results of a linear regression model (3665 sentences) indicate that the choice between phrase splitting (1a) and delayed placement (1c) is determined by number of factors. Contributing factors are the length and the syntactic function of the first constituent (subject, object, predicate, adverbial), the structure of the first phrase (pre-, post- or doublehead) and how it is modified (e.g., demonstrative, adjective, possessive pronoun), as well as the number and

type of CLs grouped together and subject omission. In the presentation, we discuss how individual levels of the mentioned factors affect probability of realization of a given CL placement option and how our empirical results align with previous theoretical work on variation in clitic placement (Progovac 1996: 418f; Radanović-Kocić 1996: 435; Peti-Stantić 2002: 174f; Piper & Klajn 2014: 452).

References:

- Brozović Rončević, Dunja, Damir Ćavar, Małgorzata Ćavar, Tomislav Stojanov, Kristina Štrkalj Despot, Nikola Ljubešić & Tomaž Erjavec. 2018. Croatian language corpus Riznica 0.1. *Slovenian language resource repository* CLARIN.SI. <http://hdl.handle.net/11356/1180>.
- Diesing, Molly, Dušica Filipović Đurđević & Draga Zec. 2009. Clitic placement in Serbian: Corpus and experimental evidence. In Susanne Winkler & Sam Featherston (eds.), *The fruits of empirical linguistics: Product*, vol. 2, 59–73. Berlin: De Gruyter.
- Peti-Stantić, Anita. 2002. Stilistika klitika u tumačenjima hrvatskih gramatičara. In Krešimir Bagić (ed.), *Važno je imati stila*, 165–179. Zagreb: Disput.
- Piper, Predrag & Ivan Klajn. 2014. *Normativna gramatika srpskog jezika*. Novi Sad: Matica srpska.
- Progovac, Ljiljana. 1996. Clitics in Serbian/Croatian: Comp as the second position. In Aaron Halpern & Arnold M. Zwicky (eds.), *Approaching second: Second position clitics and related phenomena*, 411–428. Stanford: Stanford University Press.
- Radanović-Kocić, Vesna. 1996. The placement of Serbo-Croatian clitics: A prosodic approach. In Aaron Halpern & Arnold M. Zwicky (eds.), *Approaching second: Second position clitics and related phenomena*, 429–445. Stanford: Stanford University Press.
- Wackernagel, Jakob. 1892. Über ein Gesetz der indogermanischen Wortstellung. *Indogermanische Forschungen* 1(1). 333–436. DOI: 10.1515/9783110242430.333.

Pasivna konstrukcija neprijelaznih glagola u hrvatskome jeziku

U hrvatskome jezikoslovlju uvriježeno je razumijevanje da pasivna konstrukcija sastavljena od glagola *biti* ili *bivati* i pasivnoga participa nastaje isključivo od prijelaznih glagola. Pritom se pod prijelaznim glagolima podrazumijevaju glagoli koji regiraju objektima u akuzativu. Naša je namjera demonstrirati da u hrvatskome jeziku postoje dvije klase glagola koje odstupaju od toga uvriježenog okvira. Prvoj klasi pripadaju glagoli upravljanja koji regiraju objektima u instrumentalu, npr. *rukovati čekićem*, *ovladati požarom*, *rukovoditi odsjekom*, a drugoj klasi pripadaju sativni glagoli tvoreni prefiksom *na-* koji dolaze s objektom u genitivu, npr. *napiti se vina*, *načitati se knjiga*, *naslušati se gluposti*. U slavističkoj literaturi već je primijećeno da bi se objekti u instrumentalu uz glagole upravljanja mogli tumačiti kao izravni objekti (vidi Siewierska 1998; Večerka 1993; Vince 2008). Upravo je mogućnost njihove subjektivizacije u pasivnoj konstrukciji shvaćena kao osnovni argument za takvo tumačenje. Korpusna analiza glagola upravljanja i sativnih glagola u hrvatskome jeziku pokazuje da u svakodnevnoj uporabi sa značajnom dosljednošću oprimjeruju pasivnu konstrukciju, usp. *Njime rukovode ciljevi*. ~ *On je rukovođen ciljevima*; *Načitao se izvješća*. ~ *Načitao je izvješća*. Pritom je subjekt u pasivnoj konstrukciji pacijens koji se u aktivnoj rečenici kodira kao objekt u instrumentalu ili je preko morfema *se* koreferencijalan sa subjektom. Također, stanja u pasivnim konstrukcijama rezultat su dinamičnih, uzročno-posljedičnih događaja i postaju dijelom subjekta-pacijensa, usp. *čovjek rukovođen ciljevima*, *čovjek načitan izvješćima*. U određenim uporabama pacijensu se pasivizacijom ne dodjeljuje funkcija subjekta. Tada nastaju neosobne konstrukcije, usp. *Nisu pravilno rukovali platnom*. ~ *Platnom nije bilo pravilno rukovano*. Usto, pasivna konstrukcija sativnih glagola ne uvodi subjektivizaciju objekata obilježenih dijelnim genitivom. Namjera je izlaganja razraditi dane uvide i staviti ih u kontekst postojeće rasprave o pasivu u hrvatskome jezikoslovlju. Korpusna građa analizirat će se u skladu s teorijskim okvirom konstrukcijske gramatike.

Izabrana bibliografija:

Siewierska, Anna. 1988. The passive in Slavic. Masayoshi Shibatani, ur. *Passive and Voice*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Večerka, Radoslav. 1993. *Altkirchenslawische (Altbulgarische) Syntax. II. Die innere Satzstruktur*. Freiburg: U.W. Weiher.

Passive construction of intransitive verbs in Croatian

It is a common assumption in Croatian linguistics that the passive construction with the verb *biti* or *bivati* 'to be' and the passive participle is formed exclusively from transitive verbs, whereas transitive verbs are defined as those that govern objects in the accusative case. It is our intention to demonstrate that in Croatian there are two classes of verbs that deviate from this assumption. The first class includes the verbs of control that govern objects in the instrumental case, e.g. *rukovati čekićem* 'to handle a hammer', *rukovoditi odsjekom* 'to manage a department'. The second class includes satiative reflexive verbs with the prefix *na-* that govern objects in the partitive genitive case, e.g. *napiti se vina* 'to fill oneself full of wine', *načitati se knjiga* 'to read oneself full with books.' Certain authors have already noticed that objects in instrumental governed by verbs of control could be classified as direct objects. The main argument for such an interpretation is the fact that those same objects can be transformed into subjects in the passive construction. Corpus analysis of the verbs of control and satiative verbs in Croatian shows that they exemplify passive construction regularly in everyday usage, e.g. *Njime rukovode ciljevi* 'His goals drive him' ~ *On je rukovođen ciljevima* 'He is driven by his goals'; *Načitao se izvješća* 'He read himself full in reports' ~ *Načitana je izvješća* 'He is read full in reports'. The subject of the passive construction is always the patient, i.e. the element which in the active voice is either coded as an object or is co-referential with the subject via the morpheme *se* 'self'. Also, the states of referents in this type of passive constructions result from dynamic events and become part of the subject-patient, e.g. *čovjek rukovođen ciljevima* 'a man guided by goals'; *čovjek načitan izvješćima* 'a man fully read in reports.' In certain uses the subject function is not assigned to the patient by passivization thus creating impersonal passive. In addition, objects marked by the partitive genitive case are never assigned a subject function when passivized. The purpose of the presentation is to elaborate on these insights in the context of the existing discussion on the passive voice in Croatian linguistics. The

corpus data will be analysed in accordance with the theoretical framework of construction grammar.

References:

- Siewierska, Anna. 1988. The passive in Slavic. Masayoshi Shibatani, ur. *Passive and Voice*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Večerka, Radoslav. 1993. *Altkirchenslawische (Altbulgarische) Syntax. II. Die innere Satzstruktur*. Freiburg: U.W. Weiher.

Izražavanje vršitelja radnje pasivnoga glagola u hrvatskome s arealno-tipološke točke gledišta

U hrvatskome se u pasivnim konstrukcijama vršitelj radnje ne mora izraziti, a ako se izražava, to je moguće na nekoliko načina: 1. konstrukcijom s prijedlogom *od + Ag(Gen)* (gdje *Ag* stoji za agensa, vršitelja radnje); 2. konstrukcijom s prijedložnim izrazom *od strane + Ag(Gen)*; 3. konstrukcijom s instrumentalom (*Ag(Inst)*) i 4. konstrukcijom s prijedlogom *po + Ag(Lok)*. Nijedna od tih konstrukcija nije podjednako česta u standardnome jeziku i u svim dijalektima, stilskim registrima i povijesnim razdobljima, ali sve one imaju arealno-tipološke usporednice u drugim europskim jezicima. U ovom ćemo radu istražiti njihove povijesne potvrde i najstariju dijalekatsku rasprostranjenost konstrukcija za kodiranje vršitelja radnje u pasivnim konstrukcijama u hrvatskome. Nadalje, istražiti ćemo jesu li neke od tih konstrukcija nastale kao rezultat jezičnoga kontakta (primjerice, je li konstrukcija *od strane + Ag(Gen)* nastala pod utjecajem turske konstrukcije *Ag + tarafından*, od *taraf* 'strana', kao što se gdjekada pretpostavlja). Osnovni je cilj našega istraživanja proučiti koji su kontaktni utjecaji mogli oblikovati hrvatske konstrukcije za izražavanje vršitelja radnje pasivnih glagola, što do sada u literaturi nije dovoljno proučeno. Primjerice, u internetskoj tipološkoj bazi podataka Grambank (<https://grambank.clld.org/>) moguće je pronaći samo podatke dopuštaju li jezici izražavanje vršitelja radnje pasivnoga glagola, ali ne i kako je vršitelj radnje kodiran. U ovom ćemo radu stoga pokazati na koji se način kodiraju vršitelji radnje pasivnih glagola u tridesetak europskih jezika i pokušati odgovoriti na pitanje – kako se hrvatski načini kodiranja vršitelja radnje pasivnih glagola uklapaju u arealne obrasce koji postoje u europskim jezicima.

The expression of agent of passive verbs in Croatian from the point of view of areal typology

The expression of agent is optional in Croatian passive constructions; however, if the agent is expressed, several constructions are available: 1. The construction with the preposition *od* 'from' + *Ag(Gen)*, where *Ag* means 'Agent'; 2. The construction with the prepositional phrase *od strane* (lit. 'from the side') + *Ag(Gen)*; 3. The construction with the instrumental case (*Ag(Inst)*) and 4. The construction with the preposition *po* 'by' + *Ag(Loc)*. These constructions are not equally common in the standard language and in all the dialects and registers of Croatian and, moreover, their frequency is different in various historical periods, but all of them have areal-typological parallels in other European languages. This paper will explore the historical attestations and the earliest dialectal distribution of the constructions for the coding of agents of passives in Croatian. We will also investigate whether some of these constructions may have developed under areal influences of neighbouring languages, e. g. whether the construction (2) developed under the influence of a parallel Turkish construction (*Ag + tarafından*, where *taraf* means 'side'), as is sometimes asserted. We will then show how agents of passive constructions are coded in about thirty European languages and assess how the Croatian constructions fit into the areal patterns attested in those languages.

Komitativne konstrukcije u hrvatskoglagoljičnim tekstovima

U hrvatskoglagoljičnim tekstovima zabilježili smo tri vrste komitativnih konstrukcija. Prema očekivanju, najčešće su tzv. prave komitativne konstrukcije u kojima je množinski sudionik nekoga događaja izražen dvjema skupinama različitoga strukturnog ranga (Arhipov 2008:22). Riječ je o imenskoj skupini u nominativu s prijedložnom skupinom koja je uvedena prijedlogom *s* čija je dopuna u instrumentalu, a predikat je sročan samo s orijentirrom (središnjim sudionikom), tj. s imenskom skupinom u nominativu. Ako je ona u jednini, onda je i predikat u jednini. Druge dvije vrste konstrukcija nisu dosad bile uočene. Riječ je o tzv. komitativnim koordinacijama u kojima *s* zadržava prijedložna reksijska obilježja te je njegova dopuna u instrumentalu, ali je predikat sročan s obje skupine, tj. u množini je, a ne u jednini kao u pravim komitativnim konstrukcijama. U referatu ćemo se baviti tom drugom vrstom konstrukcija. Dvije su podvrste tih konstrukcija. Razlikuju se time je li komitativna skupina od ostatka rečenice odvojena veznikom *i* ili nije:

- (i) p(o)рѣ s žakni častno oblêčeni i vaŕgutъ svêče oh(rъst)ь oltara – MN 62
- (ii) роpъ s žakni častno oblêčeni vaŕgutъ sviče okolo oltara – Msegn 91a

Njihova je pojava vrlo ograničena, ali je broj potvrda takav da nije jako vjerojatno kako je riječ o običnoj pogrešci. Na temelju činjenice da takve rečenice nisu zabilježene u kanonskim starocrkvenoslavenskim tekstovima te da se u hrvatskoglagoljičnim misalima i brevijarima pojavljuju samo u rubrikama pokazuje da je riječ o utjecaju govornoga jezika. Budući da su takve strukture znatno češće u kodeksima tzv. sjeverne, krčko-istarske skupine kodeksa, moglo bi se pomišljati na utjecaj susjednoga slovenskoga jezika u kojemu je komitativna koordinacija uobičajena. Protiv toga govori činjenica da slovenski jezik ima samo tzv. inkluzivne komitativne

koordinacije u kojima je orijentir uvijek dvojinska lična zamjenica (Uhlik, Žele 2019: 127–129), a kako je vidljivo iz navedenih primjera, to nije slučaj u hrvatskoglagoljičnim tekstovima. To znači da moramo zaključiti da su takve konstrukcije bile obilježje starih (sjeverno)čakavskih govora. Nažalost dosad ta pojava nije istraživana niti u suvremenim čakavskim govorima niti u starim tekstovima, pa ne znamo koliki je njezin doseg. Pozornost ćemo posvetiti i strukturnoj razlici među navedenim primjerima. Smatramo da u primjeru (i) komitativna skupina nije na položaju rečeničnoga subjekta nego na nekome višem položaju na lijevome rečeničnom rubu, a da je na položaju subjekta prazna zamjenica (pro) koja je koreferentna s komitativnom skupinom.

Comitative constructions in Croatian glagolitic texts

We recorded three types of comitative constructions in Croatian Glagolitic texts. As expected, the most common are the so-called proper comitative constructions in which the plural participant in some situation is encoded by two phrases with different structural rank (Arhipov 2008:22). In other words, they consist of a noun phrase in the nominative case with a prepositional phrase introduced by the preposition *s* whose complement is in the instrumental case, and the predicate shows agreement only with a landmark (central participant), i.e. with a noun phrase in the nominative case. If it is in singular, then the predicate is also in singular. The other two types of constructions have not been observed so far. They belong to the so-called comitative coordination in which *s* retains the government features of the preposition, which means that its complement must be in the instrumental case, but the construction shows agreement with both phrases, i.e. the predicate has to be in the plural, and not in the singular, as in proper comitative constructions. In the paper, we will deal with that second type of constructions. There are two subtypes of these constructions. They differ in whether the comitative phrase is separated from the rest of the sentence by the conjunction *i* or not:

- (i) р(о)рь s žakni častno oblêčeni i vaŕgutъ svêče oh(гъст)ь oltara – MN 62
- (ii) роръ s žakni častno oblêčeni vaŕgutъ sviče okolo oltara – Msegn 91a

Their occurrence is very limited, but the number of examples is such that it is not very likely that it is a simple mistake. The fact that such sentences are not recorded in the canonical Old Church Slavonic texts and that they appear in the Croatian Glagolitic missals and breviaries only in rubrics, shows that they must be attributed to the influence of the (Čakavian) vernacular. Since such structures are much more common in codices of the northern, Krk-Istrian group, one could think of the influence

of the neighboring Slovenian language in which comitative coordination is common, but the problem is that the Slovenian language has only inclusive comitative coordination in which the landmark is always a dual personal pronoun (Uhlik, Žele 2019: 127–129), and as can be seen from the above examples, this is not the case in Croatian Glagolitic texts. This means that we must conclude that such constructions were a feature of the old (northern) Čakavian vernacular. Unfortunately, so far, this phenomenon has not been researched either in contemporary Čakavian or in old texts, so we do not know its extent. We will also pay attention to the structural difference between the mentioned examples. We believe that in example (i) the comitative phrase is not in the position of the sentence subject but in a higher position in the left periphery of the sentence, and that the subject position is an empty pronoun (pro) that is coreferential with the comitative phrase.

Bojana Mikelenić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

bmikelen@ffzg.unizg.hr

Jurica Polančec

Staroslavenski institut

jpolancec@stin.hr

Funkcije pasiva u hrvatskom i dvama romanskim jezicima

U literaturi o pasivu često se ističe da pasiv ima dvije pragmatičke funkcije (Foley and Van Valin, 1984; Foley, 2007). Prva je funkcija uklanjanje vršitelja, a druga topikalizacija trpitelja. Kod prve funkcije pasiv služi izgradnji iskaza u kojima vršitelj radnje nije bitan. Ta se funkcija prepoznaje po odsustvu vršitelja iz pasivne konstrukcije te je ujedno temeljna u jezicima svijeta. Nasuprot tome, kod druge funkcije vršitelj ostaje izrečen u rečenici, ali je degradiran iz sintaktičke pozicije subjekta. Druga je funkcija rjeđa te se javlja u jezicima koji imaju neslobodan poredak riječi (germanski i romanski). U takvim jezicima topikalizacija trpitelja pasivom igra istu ulogu kakvu u drugim jezicima igra promjena reda riječi.

Na temelju izrečenog iznosimo pretpostavku da u hrvatskome jeziku pasiv ima ponajprije funkciju uklanjanja vršitelja, što je već poznata činjenica (usp. Težak i Babić 1992, 272–273) te da će u slučajevima gdje neki drugi jezik upotrebljava topikalizacijski pasiv hrvatski upotrebljavati aktiv i to vrlo često s promjenom reda riječi. Kako bismo to istražili, polazimo od pasivnih konstrukcija u španjolskome, jeziku u kojem pasiv može imati obje opisane funkcije te analiziramo njihove prijevodne ekvivalente u hrvatskome. Radi kontrole istovremeno analiziramo i ekvivalente u francuskom jeziku, za koji očekujemo ponašanje slično španjolskom jeziku.

Primjeri za analizu preuzeti su iz korpusa RomCro (Bikić-Carić et al., 2023), višejezičnog usporednog korpusa književnih tekstova na romanskim jezicima i hrvatskom. Analizirano je približno 700 primjera iz španjolskih originala. Španjolski je jezik odabran kao polazišni zbog jednostavnosti pretrage pasiva, jer se španjolski perifrastični pasiv tvori od pomoćnog glagola *ser* ‘biti’ i participa glavnog glagola. Prvi rezultati pokazuju kako je u prijevodima na hrvatski česta aktivna konstrukcija, što posebno vrijedi

za prijevode rečenica u kojima se izražava vršitelj te se, dodatno, subjekt većinom postavlja iza objekta. S druge strane, francuski uvelike slijedi španjolski original, što govori u prilog postavljenoj hipotezi o različitim funkcijama pasiva u dvama romanskim jezicima u odnosu na hrvatski.

Literatura:

- Bikić-Carić, G., Mikelenić, B. i Bezlaj, M. 2023. Construcción del RomCro, un corpus paralelo multilingüe. *Procesamiento del Lenguaje Natural*, 70. Sociedad Española para el Procesamiento del Lenguaje Natural, 99–110.
- Foley, W. 2007. A typology of information packaging in the clause. U: T. Shopen (ur.), *Language Typology and Syntactic Description Volume I: Clause Structure*. 2nd edn. Cambridge: Cambridge University Press, 362–446.
- Foley W. i Van Valin, R. D. 1984. *Functional Syntax and Universal Grammar*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Težak, S. i Babić, S. 1992. *Gramatika hrvatskog jezika*. Zagreb: Školska knjiga.

Bojana Mikelenić

Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb
bmikelen@ffzg.unizg.hr

Jurica Polančec

The Old Church Slavonic Institute
jpolancec@stin.hr

Functions of the passive voice in Croatian and two Romance languages

In the literature on the passive voice, it is often pointed out that the passive has two pragmatic functions (Foley and Van Valin, 1984; Foley, 2007). The first function is the backgrounding of the agent, and the second is the foregrounding of the patient. In the first function, the passive is used to construct utterances in which the agent is not relevant. This function, generally more widespread in the languages of the world, is recognized by the absence of the agent phrase. In contrast, with the second function, the agent is kept in the sentence, but is demoted from the syntactic position of subject. This function is less common and occurs in languages with fixed word order (Germanic and Romance). In such languages, the foregrounding of the patient by means of the passive plays the same role as the modification of word order in other languages.

Based on what has been said, we make the assumption that in the Croatian language the passive has primarily the function of backgrounding of the agent (cf. Težak and Babić 1992, 272–273) and that in cases where another language uses the foregrounding passive, Croatian will use the active voice, often accompanied by a change of word order. In order to investigate this, we start from passive constructions in Spanish, a language in which the passive can have both described functions, and analyze their translation equivalents in Croatian. To further support our findings, we simultaneously analyze equivalents in French, for which we expect behavior similar to Spanish.

The examples for the analysis were taken from the corpus RomCro (Bikić-Carić et al., 2023), a multilingual parallel corpus of literary texts in Romance languages and Croatian. Approximately 700 examples from texts originally written in Spanish were analyzed. Spanish was chosen as the

source language due to the simplicity of the search for the passive, because the Spanish periphrastic passive is formed from the auxiliary verb *ser* 'to be' and the participle of the main verb. The preliminary results show that the active construction is common in translations into Croatian, and this is especially true for translations of sentences in which the agent is expressed. In addition, it can be observed that in these sentences, the subject is usually placed after the object. On the other hand, French in its use of the passive largely overlaps with Spanish, which speaks in favor of the hypothesis about differences in functions of the passive voice in the two Romance languages compared to Croatian.

References:

- Bikić-Carić, G., Mikelenić, B. i Bezljaj, M. 2023. Construcción del RomCro, un corpus paralelo multilingüe. *Procesamiento del Lenguaje Natural*, 70. Sociedad Española para el Procesamiento del Lenguaje Natural, 99–110.
- Foley, W. 2007. A typology of information packaging in the clause. U: T. Shopen (ur.), *Language Typology and Syntactic Description Volume I: Clause Structure*. 2nd edn. Cambridge: Cambridge University Press, 362–446.
- Foley W. i Van Valin, R. D. 1984. *Functional Syntax and Universal Grammar*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Težak, S. i Babić, S. 1992. *Gramatika hrvatskog jezika*. Zagreb: Školska knjiga.

Različito obilježavanje semantičke uloge smjera u povijesti hrvatskoga jezika

Suvremeni hrvatski jezik zauzima posebno mjesto među ostalim suvremenim slavenskim jezicima po tome što semantička uloga smjera može stupati u alternaciju <D>/k+<D> uz glagole kretanja (Gallis, A. 1963; Šarić, 1999; von Waldenfels, 2017). Pri tome, za razliku od ostalih suvremenih slavenskih jezika, uz pojedine glagole (npr. *vratiti se, otići, dolaziti*) besprijedložni dativ češće se upotrebljava od prijedložnoga k+<D> (Šarić, 1999). Istraživanje ranijih razdoblja hrvatskoga jezika pokazuje da se semantička uloga smjera uz glagole kretanja češće iskazivala kao k+<D> u tekstovima dubrovačke književnosti 16.-18. stoljeća, nego u suvremenome hrvatskom jeziku (Šarić, 1999). U povijesti hrvatskoga jezika dativna alternacije <D>/k+<D> zahvaćala je veći broj glagolskih značenjskih skupina, nego u suvremenome hrvatskom jeziku (primjer 1).

(1) NAUČITI

...ti moreš' **naučiti** tih' takovih' k' žitiju ... (KZ)
...ti moći.PRS.2SG naučiti.INF taj.G.PL takav.G.PL k život.D.SG.

Osnovni ciljevi ovoga rada su: 1) izdvojiti glagole koji su mogli stupati u alternaciju <D>/k+<D> među stotinjak najčešćotnijih glagola u hrvatskim tekstovima nastalima do 15. stoljeća, 2) utvrditi koja su inherentna značenjska svojstva mogla utjecati na različito obilježavanja semantičke uloge smjera i 3) usporediti rezultate sa suvremenim hrvatskim jezikom. U tipološkim istraživanjima pokazalo se da na različito obilježavanje prostornih semantičkih uloga utječe položaj u hijerarhiji referencijalnih tipova imenica (Haspelmath, 2019; Witzlack-Makarevich & Seržant, 2018). Što se imenica nalazi više na predloženoj hijerarhiji, tim je vjerojatnije da će se iskazivati duljim gramatičkim oblikom (Haspelmath, 2019). U istraživanjima različitoga obilježavanja semantičke uloge smjera u straroruskome (Pravdin, 1953; Zaliznjak, 2004) uočeno je da se toponimi

koji ne pripadaju *ā-osnovama u pravilu koriste s besprijedložnim dativom. Ti rezultati uzet će se u obzir pri utvrđivanju uvjeta ostvaraja semantičke uloge smjera u povijesti hrvatskoga jezika.

Differential Goal marking in the history of the Croatian language

The modern Croatian language holds a distinctive position among other modern Slavic languages because the semantic role of Goal is coded in alternation <D>/k+<D> with verbs of motion (Gallis, A. 1963; Šarić, 1999; von Waldenfels, 2017). Additionally, unlike other modern Slavic languages, some verbs of motion (e.g., *vratiti se* ‘to return’, *otići* ‘to leave’, *dolaziti* ‘to come’) are more frequently coded with non-propositional dative than with prepositional k+<D> (Šarić, 1999). Research on the earlier periods of the Croatian language indicates that the semantic role of Goal with verbs of motion was more frequently coded as k+<D> in the Dubrovnik literature from the 16th to the 18th centuries than in modern Croatian (Šarić, 1999). Throughout the history of the Croatian language, the dative alternation <D>/k+<D> encompassed a broader range of verb semantic classes than observed in the modern Croatian language.

(1) NAUČITI ‘TO TEACH’

...ti moreš' **naučiti** tih' takovih' k' žitiju ... (KZ)
...ti moći.PRS.2SG naučiti.INF taj.G.PL takav.G.PL k život.D.SG.

The main goals of this paper include: 1) identifying verbs within the hundred most frequently used verbs in Croatian texts dating back to the 15th century that had <D>/k+<D> alternation, 2) determining which inherent semantic properties could affect the differential Goal marking, and 3) conducting a comparison with the modern Croatian language. In typological research, it was shown that place on a hierarchy of referential types of nouns could affect different place marking (Haspelmath, 2019; Witzlack-Makarevich & Seržant, 2018). According to this hierarchy, nouns closer to the top are more likely to have a longer grammatical form (Haspelmath, 2019). Previous studies on the differential Goal marking in Old East Slavic (Pravdin, 1953; Zaliznjak, 2004) observed a tendency for

non-**ā*-stem toponyms to be used with the bare dative case. These findings will be taken into account when determining the conditions for a coding of the semantic role of Goal in the history of the Croatian language.

O kategoriji glagolskoga stanja na temelju pristupa sintaktičko-semantičkom statusu konstrukcija s glagolskim pridjevom trpnim

Analiza sintaktičko-semantičkoga statusa konstrukcija s glagolskim pridjevom trpnim (i radnim) aktualna je tema sintaktičkih istraživanja hrvatskoga jezika (npr. Belaj i Tanacković Faletar 2020, Zovko Dinković i Nazalević Čučević 2023). Na temelju danih kriterija (usp. isto) raspravlja se o predikatnome, proširačkome, subjektnome te modifikatorskome (atributnome) statusu glagolskoga pridjeva trpnoga u rečenici. U ovome izlaganju tom će se problemu posvetiti iz perspektive kategorije glagolskoga stanja. Polazeći od aktivne konstrukcije, pokušat će se utvrditi morfosintaktičko-semantičke promjene (usp. Polančec 2015) u okviru konstrukcija s glagolskim pridjevima trpnim, odnosno participa perfekta pasivnih – neutralne (npr. *napisan, naslikan, predložen, uklonjen*), pozitivne (npr. *iznenađen, razveseljen, oduševljen, nagrađen*) i negativne (npr. *iscrpljen, uništen, pokoleban, razočaran, ozlijeđen*) semantike.

Verbal voice from the perspective of approaches to syntactic-semantic status of constructions with the past participle

Analysis of the syntactic-semantic status of constructions with verbal adjectives is a current topic in the context of syntactic research of the Croatian language (e.g. Belaj and Tanacković Faletar 2020, Zovko Dinković and Nazalević Čučević 2023). Based on the given criteria (cf. *ibid.*), we consider the predicate, secondary predicate, subject or modifier status of the past participle in the sentence. In this presentation, this problem will be addressed from the perspective of the verbal voice category. Starting from the active construction, we will try to determine the morphosyntactic-semantic changes (cf. Polančec 2015) within constructions with past participle of neutral (e.g. *napisan, naslikan, predložen, uklonjen*), positive (e.g. *iznenađen, razveseljen, oduševljen, nagrađen*) and negative (e.g. *iscrpljen, uništen, pokoleban, razočaran, ozlijeđen*) semantics.

Komparativna analiza (suvremene) upotrebe pasivnih konstrukcija u hrvatskom i njemačkom jeziku

Iako su i hrvatski i njemački jezik prvenstveno orijentirani na vršitelja radnje (što je prema Comrieu (1981: 70) tendencija u jezicima općenito, tzv. *A-orijentacija*), iz različitih se pragmatičkih razloga u obama jezicima poseže za detopikalizacijom agensa, odnosno topikalizacijom procesa ili rezultata procesa ili pacijensa (kako primjerice vidimo u rečenici iz hrvatskoga korupsa: *Stekla se navika da se onog tko razgovara s HDZ-om proglašava izdajnikom*). U tom smislu upotreba pasivnih konstrukcija igra značajnu komunikacijsku ulogu.

U radu se na primjerima rečenica iz aktualnoga hrvatskog i njemačkog javnog diskursa pokazuju sličnosti i razlike u upotrebi pasivnih konstrukcija u tim dvama jezicima, raspravlja se o povezanosti pasiva i glagolskoga aspekta te se ukazuje na određena (tvorbena i uporabna) ograničenja koja pritom postoje u obama jezicima.

Comparative analysis of the (current) use of passive constructions in Croatian and German

Although both the Croatian and German languages are primarily oriented towards the performer of the action (which is according to Comrie (1981: 70) tendency in languages in general, the so-called *A-orientation*), for different pragmatic reasons, in both languages, detopicalization of the agent is used, that is, topicalization of the process or the result of the process or the patient (as we can see, for example, in the sentence from the Croatian corpus: *It has become a habit to declare anyone who talks to the HDZ a traitor*). In this sense, the use of passive constructions plays an important communicative role.

Using examples of sentences from the current Croatian and German public discourse, the paper shows the similarities and differences in the use of passive constructions in these two languages, discusses the connection between the passive and the verb aspect, and points to certain (formative and usage) limitations that exist in both languages.

Promjene u glagolskoj dijatezi u odnosu prema kategoriji vida: hrvatski i slovenski

U izlaganju će biti govora o morfosintaktičkom i sematičkom statusu glagolskih sustava hrvatskoga i slovenskoga jezika, primarno o odnosu između glagolska vida i glagolskoga stanja. Oslanjajući se na tipološko-komparativna istraživanja hrvatskoga prema drugim jezičnim sustavima kao što su grčki, latinski i sustavi drugih slavenskih jezika, upozorit će se na metodološku heterogenost pristupa koja uvelike otežava usporedbu hrvatskoga i slovenskoga unatoč činjenici da je riječ o bliskosrodnim jezicima na svim razinama (genetskoj, tipološkoj i kontaktnoj).

Osnovna je teza rada kako prilikom istraživanja i uspoređivanja potencije i ostvarenosti kategorije vida u hrvatskom i slovenskom, osobito razlučivanja semantičkih vrijednosti koje u iskazu preuzimaju vidske funkcije, pojavnosti u oba jezika primarno treba promatrati sa stajališta toka glagolske radnje. To se prije svega odnosi na razdvajanje radnje u vršenju i radnje u izvršenju ili izvršenosti u relativnom vremenskom smislu. Tek se tako protumačeni odnosi mogu dovesti u vezu s promjenama u glagolskoj dijatezi obaju jezika, pri čemu će u ovom izlaganju posebna pozornost biti posvećena promjenama vezanima uz povratno-posvojnu klitiku *se*. Metodološki proizlazeći iz teorije informacijske strukture, promjene izazvane uvrštavanjem ili izostavljanjem navedene klitike tumače se sa semantičkog i sa sintaktičkog stajališta, pri čemu se u okviru relativne slobode nastoje utvrditi ograničenja koja rezultiraju negramatičnim i/ili nesmislenim iskazima. U tom će se kontekstu na primjerima odabranih glagola pokazati u kolikoj su mjeri hrvatski i slovenski glagolski sustavi usporedivi te na koji se način odnos između oblika i značenja ostvaruje u jednom i u drugom jeziku.

Changes in verbal diathesis in relation to aspect: the case of Croatian and Slovene

This presentation will discuss the morphosyntactic and semantic status of the Croatian and Slovene verbal system, primarily the relationship between verbal aspect and voice. Relying on comparative and typological studies of Croatian in relation to other languages, including Greek, Latin and other Slavic languages, we will point out that the methodological heterogeneity of the approaches greatly complicates comparing Croatian and Slovene, although the two languages are closely related at all levels (genetic, typological, and contact).

Our main claim is that the analysis of verbal aspect including its potentiality/realization in Croatian and Slovene, and particularly its semantic values, should primarily rely on referring to the course of verbal action. More specifically, this concerns making a distinction between an action in progress or under completion/completed in a temporal sense. Only relations interpreted in such a way can be related to diathesis alternations in both languages. We will particularly focus on variations pertaining to the reflexive-possessive clitic *se*. Basing our analysis on the theory of information structure, we will discuss syntactic and semantic changes that ensue from the inclusion or omission of the clitic *se*, in an attempt to determine which constraints result in ungrammatical and/or nonsensical utterances. The discussion will be based on a number of verbs and will demonstrate the extent to which the Croatian and Slovene verbal systems are comparable, and how the relationship between form and meaning is realized in each language.

Upitne skupine u odnosu na izjavni uski fokus – i što glagolsko stanje ima s tim

U ovom se izlaganju istražuje odnos između obilježavanja uskoga fokusa u izjavnim rečenicama i obilježavanja upitnih skupina u sadržajnim upitnim rečenicama na temelju podataka iz genetski i arealno raznolikih jezika. Pritom će se posebna pozornost posvetiti konstrukcijama koje uključuju određeno glagolsko stanje. Cilj je pružiti empirijske argumente teorijskoj raspravi treba li upitne skupine analizirati kao fokusirane.

Zbog opaženih strukturnih paralelizama između sadržajnih upitnih rečenica i konstrukcija uskoga fokusa neki su lingvisti tvrdili da su sadržajne upitne konstrukcije zapravo vrsta fokusnih konstrukcija (usp. Horvath 1986: 118–122; Dik 1989: 278). S druge strane, drugi autori smatraju da te dvije konstrukcije ne treba izjednačavati, temeljeći stav na detaljnim istraživanjima koja pokazuju strukturne ili pragmatičke asimetrije između dviju konstrukcija u pojedinim jezicima (usp. Aboh 2007: 299–307; Cable 2008).

Ovim se istraživanjem pokušava usporediti gramatičko obilježavanje uskoga fokusa u izjavnim rečenicama i upitne skupine u upitnim rečenicama. Iz pretpostavke da su sadržajne upitne rečenice vrsta fokusne konstrukcije proizlazila bi hipoteza da je upitna konstrukcija u pojedinom jeziku svediva na fokusnu konstrukciju uz eventualno dodatno obilježavanje upitnosti.

Istraživanje se temelji na podacima iz 81 jezika sa šest kontinenata i iz 22 porodica. Nije posvjedočen jezik u kojem se izjavni uski fokus može ili mora obilježiti a da isto ne vrijedi za upitnu skupinu. U većini jezika u uzorku upitna konstrukcija jest svediva na fokusnu konstrukciju. Primjerice, u olutskom popolučkom, i fokusirana i upitna skupina smještaju se u lijevo-periferni položaj te, ako su adjunkti, glagol mora dobiti aplikativni afiks. S druge strane, ciparski grčki i islandski primjeri su gdje to nije slučaj: upitne skupine moraju biti smještene u lijevo-periferni položaj, dok se izjavni uski fokus može obilježiti samo rascijepljenom konstrukcijom. Podaci stoga potkrepljuju tezu da sadržajne upitne rečenice ne treba smatrati vrstom

fokusne konstrukcije, iako postoji tendencija da dvije konstrukcije budu srodne.

Izabrana bibliografija:

Aboh, Enoch O. 2007. Focused versus non-focused wh-phrases. u: Enoch O. Aboh, Katharina Hartmann i Malte Zimmermann (ur.), *Focus strategies in African languages: the interaction of focus and grammar in Niger-Congo and AfroAsiatic*, 287–314. Berlin: Mouton de Gruyter.

Cable, Seth. 2008. *Wh-fronting (in Hungarian) is not focus-fronting*. rukopis. <http://people.umass.edu/scable/papers/Focus-Wh-Hungarian.pdf> (pristupljeno 15. svibnja 2024.).

Dik, Simon C. 1989. *The theory of functional grammar. Part 1: The structure of the clause*. Dordrecht; Providence: Foris Publications.

Horvath, Julia. 1986. *FOCUS in the theory of grammar and the syntax of Hungarian*. Dordrecht; Riverton: Foris Publications.

Interrogative Phrases in Relation to Declarative Narrow Focus – And What Grammatical Voice Has to Do with It

This talk investigates the relation between narrow focus marking in declarative clauses and interrogative phrase marking in content interrogatives against data from genetically and areally diverse languages. Special attention will be paid to constructions involving a certain grammatical voice. The goal is to provide empirical feedback to the theoretical discussion whether interrogative phrases should be analysed as focussed.

Observed structural parallelisms between content interrogatives and narrow focus constructions have led some linguists to claim that content interrogative constructions are in fact a type of focus constructions (cf. Horvath 1986: 118–122; Dik 1989: 278). Other authors have argued that the two should not be equated, basing their claim on detailed studies showing structural or pragmatic asymmetries between the two constructions in individual languages (cf. e.g. Aboh 2007: 299–307; Cable 2008).

This study aims to compare grammatical marking of the interrogative phrase in content interrogatives and the narrow focus phrase in declaratives. Assuming that content interrogatives are a type of focus construction, the hypothesis would be borne out that an interrogative construction in a language should be reducible to a focus construction, conceivably with additional interrogative marking.

The study builds on data from 81 languages from six continents and 22 families. No languages were found where declarative narrow focus may or must be marked without the same being true for the interrogative phrase. In most examined languages, the interrogative construction is reducible to a focus construction. For example, in Oluta Popoluca, both the focussed and the interrogative phrase are placed in a left-peripheral slot and, if they are adjuncts, the verb must receive an applicative affix. On the other hand, Cypriot Greek and Icelandic are examples where this is not the case: interrogative phrases must be placed in a left-peripheral slot, while narrow

declarative focus may only be marked by clefting. The data therefore support the claim that content interrogatives should not be conceptualised as a type of focus construction, although the two constructions tend to be related.

References:

- Aboh, Enoch O. 2007. Focused versus non-focused wh-phrases. u: Enoch O. Aboh, Katharina Hartmann i Malte Zimmermann (ur.), *Focus strategies in African languages: the interaction of focus and grammar in Niger-Congo and AfroAsiatic*, 287–314. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Cable, Seth. 2008. *Wh-fronting (in Hungarian) is not focus-fronting*. rukopis. <http://people.umass.edu/scable/papers/Focus-Wh-Hungarian.pdf> (pristupljeno 15. svibnja 2024.).
- Dik, Simon C. 1989. *The theory of functional grammar. Part 1: The structure of the clause*. Dordrecht; Providence: Foris Publications.
- Horvath, Julia. 1986. *FOCUS in the theory of grammar and the syntax of Hungarian*. Dordrecht; Riverton: Foris Publications.

Hrvatska pasivna konstrukcija s pomoćnim glagolom *bivati*

U izlaganju se obrađuje pasivna konstrukcija s pomoćnim glagolom *bivati*. Na temelju korpusnih potvrda analiziraju se njezina značenja i odnos s pasivom s *biti* te povratnim pasivom. Poseban se osvrt daje na distribuciju ove konstrukcije s obzirom na žanr (funkcionalni stil). Morfosintaktička obilježja ove konstrukcija dodatno se uspoređuju s obilježjima ostalih uporaba glagola *bivati*.

Pasivna konstrukcija s pomoćnim glagolom *bivati* nije detaljno obrađena u jezičnim priručnicima, a ono što je o njoj rečeno ponešto se razlikuje od izvora do izvora. Četiri su glavne deskriptivne činjenice važne za ovu konstrukciju. Prvo je pitanje njezine funkcije u sustavu hrvatskog pasiva, odnosno izražava li ova konstrukcija isključivo dinamičke neaktualizirane radnje ili ne. S tim je povezano i pitanje odnosa ove konstrukcije s perifrastičnim i povratnim pasivom, a posebice s pasivom sa svršenim („neaktualiziranim“) prezentom *budem*. Drugo, iz opisâ nije jasno upotrebljava li se glagol *bivati* samo u prezentu ili dolazi i u drugim vremenima i načinima. Treće je pitanje vezano za ovjerenost i potvrđenost ove konstrukcije te njezinu stilsku vrijednost i vezanost za pojedine žanrove (funkcionalne stilove). Konačno, neusuglašeno je i pitanje je li *bivati* oblik glagola *biti* ili zaseban pomoćni glagol.

U istraživanju se iznesene tvrdnje iz literature formuliraju kao hipoteze o četirima obilježjima pasiva s *bivati*: 1) on nosi dinamičko, ali neaktualizirano značenje; 2) upotrebljava se dominantno, ali ne i isključivo u prezentu; 3) ovjeren je, ali karakterističan za više stilove standardnog jezika; 4) glagol *bivati* vidska je tvorenicâ glagola *biti* sa značenjem iterativnog akcionarsarta. Posljednja se hipoteza argumentira poredbenim i povijesnim argumentima, dok se prve se tri hipoteze provjeravaju na temelju analize primjera prikupljenih iz mrežnog korpusa hrvatskog jezika *CLASSLA-web.hr*, koji obuhvaća 2,5 milijarde pojavnica. Prednost je navedenog korpusa

klasifikacija tekstova u devet žanrova, što omogućava izdvajanje žanrova u kojima se konstrukcija javlja češće nego što je očekivano.

Literatura:

CLASSLA-web.hr = available at https://www.clarin.si/noske/run.cgi/corp_info?corpname=classlaweb_hr&struct_attr_stats=1&subcorpora=1
(access May 9, 2024)

Croatian Periphrastic Passive Construction with the Auxiliary Verb *bivati*

The talk presents a corpus-based analysis of the Croatian passive construction with the auxiliary verb *bivati* ‘to be, to exist’. It focuses on its meanings and relationship with the reflexive passive and the passive using the auxiliary *biti* ‘to be’. Special attention is given to the distribution of this construction regarding genre. This construction’s morphosyntactic characteristics are compared with the characteristics of other (lexical) uses of the verb *bivati*.

The passive construction in question is not covered in detail in grammatical manuals, and what is said about it varies somewhat from source to source. Four main descriptive facts are important for this construction. The first question is its function in the system of the Croatian passive, that is, whether this construction only expresses dynamic non-actualized actions or not. Related to this is the question of the relationship of this construction with the periphrastic and reflexive passives, especially with the passives with perfective (“unactualized”) present tense *budem*. Second, it is unclear from the description whether the auxiliary *bivati* is used only in the present tense or in other tenses and modes. The third question is how well this construction is attested in actual usage and what is its stylistic value and relation to specific genres. Finally, whether *bivati* is a form of the verb *biti* or a separate auxiliary verb is also unresolved in the existing literature.

For this investigation, the claims from the literature cited above are formulated as hypotheses about four features of the passive with *bivati*: 1) it carries a dynamic, but non-actualized meaning; 2) it is used dominantly, but not exclusively, in the present tense; 3) it is attested in actual use, but characteristic of higher registers of the standard language; 4) the verb *bivati* is derivative of the verb to be with the meaning of iterative aktionsart. The last hypothesis is supported with comparative and historical evidence. The first three hypotheses are corroborated based on the analysis of examples

collected from the online corpus of the Croatian language *CLASSLA-web.hr*, which covers 2.5 billion tokens. This corpus classifies its texts into nine genres, which makes it possible to single out genres in which the construction with *bivati* occurs more often than expected.

References

CLASSLA-web.hr = available at https://www.clarin.si/noske/run.cgi/corp_info?corpname=classlaweb_hr&struct_attr_stats=1&subcorpora=1 (access May 9, 2024)

Pasiv i srodne konstrukcije u japanskom jeziku u usporedbi s hrvatskim

Ovaj se rad bavi usporedbom pasivne i srodnih konstrukcija u japanskom jeziku s odgovarajućim konstrukcijama u hrvatskom, posebno s obzirom na značenje. Promatra se skupina japanskih ateličnih i teličnih prijelaznih glagola, i to onih teličnih koji imaju neprijelazne parnjake. Veliki broj parova prijelaznih i neprijelaznih glagola u japanskom dijeli isti korijen (na sličan način kao što u hrvatskom postoje parovi svršenih i nesvršenih glagola), što se često smatra leksičkim glagolskim stanjem (Teramura 1982) npr. (*to o*) *shimeru* 'zatvoriti (vrata-akuz)' i (*to ga*) *shimaru* 'zatvoriti se (vrata-nom)'. U rečenici s neprijelaznim glagolom dolazi do defokalizacije vršitelja radnje na sličan način kao u pasivu (v. Shibatani 1985:838; Muraki 1991:9), a ističe se tema odnosno pacijens koji prima utjecaj izvršene radnje. Premda tu glagol nije u pasivu, ta konstrukcija rubno izražava pasivno značenje, i bliska je hrvatskim adjektivizirano ili popridjevljeno pasivnim rečenicama s glagolskim pridjevom trpnim (Belaj 2004:18).

Nadalje, perifrastična konstrukcija s pomoćnim glagolom *aru* (Teramura 1984) (Kishimoto 2017: 481) također je značenjski povezana s pasivom, a izražava stanje koje traje kao posljedica namjerne radnje. Ove tri konstrukcije razlikuju se po implicitnom prisustvu vršitelja radnje (ili mogućnosti njegovog pojavljivanja u pasivnoj rečenici) kao što se vidi iz primjera niže.

Direktni pasiv:

1. To ga (Ken ni / wazato) shimerareta. 'Vrata su zatvorena (od Kena / namjerno).' Perifrastična konstrukcija s pomoćnim glagolom *aru*:
2. To ga (*Ken ni / wazato) shimete aru. 'Vrata su zatvorena (*od Kena / namjerno).' Neprijelazni glagol u *-teiru* obliku:
3. To ga (*Ken ni / *wazato) shimatte iru. 'Vrata su zatvorena (*od Kena / *namjerno).'

U radu se analiziraju pasivne i srodne konstrukcije određenog broja visoko frekventnih glagola za što su korišteni primjeri iz korpusa BCCWJ (Balanced Corpus of Contemporary Written Japanese) te se uspoređuju sa značenjima koja nalazimo u hrvatskim pasivnim konstrukcijama.

Passive and Related Constructions in Japanese Compared to Croatian

This paper deals with the comparison of passive and related constructions in Japanese with the corresponding constructions in Croatian, especially with regard to their meaning. A group of atelic and telic Japanese transitive verbs is observed, especially those telic verbs with intransitive counterparts. A large number of pairs of transitive and intransitive verbs in Japanese share the same root (in a similar way as in Croatian there are pairs of perfective and imperfective verbs), which is often considered to be lexical voice (Teramura 1982) e.g. (*to o*) *shimeru* ‘to close (the door) -Acc’ and (*to ga*) *shimaru* ‘close (intransitive)’. In a sentence with an intransitive verb, the agent is defocalized in a similar way as in the passive voice (see Shibatani 1985:838; Muraki 1991:9), highlighting the affected theme or patient. Although the verb is not in the passive voice, this construction marginally expresses a passive meaning. It is similar to Croatian adjectivalized passive sentences with the passive participle (Belaj 2004:18).

Furthermore, the periphrastic construction with the auxiliary verb *aru* (Teramura 1984) (Kishimoto 2017: 481) is also semantically related to the passive, expressing a state that lasts as a result of someone’s intentional action. These three constructions differ in the implicit presence of the agent and the possibility of its appearance in the passive sentence, as can be seen in the examples below.

Direct passive:

1. To ga (Ken ni / wazato) shimmerareta. ‘The door is closed (by Ken / on purpose).’

Periphrastic construction with the auxiliary verb *aru*:

2. To ga (*Ken ni / wazato) shimete aru. ‘The door is closed (*by Ken / on purpose).’

Intransitive verb in *-teiru* form:

3. To ga (*Ken ni / *wazato) shimatte iru. 'The door is closed (*by Ken / *intentional)'.

The paper analyzes the passive and related constructions of a certain number of highfrequency verbs, for which examples from the BCCWJ corpus (Balanced Corpus of Contemporary Written Japanese) are used, and compares them with the meanings in Croatian passive constructions.

Mladen Uhlik

Sveučilište u Ljubljani
mladen.uhlik@gmail.com

Liljana Mitkovska

Američko sveučilište u Europi FON, Skopje
liljana55@yahoo.com

Eleni Buzarovska

Sveučilište sv. Ćirila i Metoda, Skopje
elenibuzarovska@t.mk

Pasiv u južnoslavenskim jezicima: distribucija pasivnih konstrukcija u slovenskom i makedonskom jeziku

U radu se istražuju mogućnosti upotrebe pasiva u južnoslavenskim jezicima s posebnim naglaskom na dvije različite pasivne konstrukcije: reflektivni pasiv i perifrastični pasiv, koji se tvori s pomoću glagola *biti* i glagolskoga pridjeva trpnog (Siewierska 1984, Sussex i Cubberley 2006). Primarni je cilj istražiti potencijalne primjene tih konstrukcija na slovenskom i makedonskom jeziku, dvama južnoslavenskim jezicima koji se nalaze na krajnjim točkama južnoslavenskoga jezičnog kontinuuma.

Pasivna i perifrastična konstrukcija imaju različite funkcije, ali kada su pasivne, služe prije svega kao strategije defokusiranja agensa. Istodobno se razlikuju u načinima iskazivanja strukture događaja, što dovodi do ograničenja uporabe u promatranim jezicima. Primjerice, ako predikat označuje jednokratni (negenerički) događaj, slovenski isključuje upotrebu reflektivnog oblika, dok makedonski, kao i BCMS jezici, dopušta obje konstrukcije (usp. Uhlik i Žele 2022, Mitkovska 1998).

S druge strane, u slovenskom perifrastičnom pasivu, kada se odnosi na prošle događaje, upotrebljavaju se isključivo prošli oblici pomoćnoga glagola, dok se u makedonskom u takvim slučajevima upotrebljavaju i oblici prezenta.

Tako se u slovenskom, za razliku od makedonskog, s pomoću oblika pomoćnog glagola razlikuju prošli pasiv (upotrebom prošlog oblika

pomoćnoga glagola) i sadašnji rezultativ (upotrebom sadašnjeg oblika pomoćnoga glagola).

Cilj je rada otkriti sličnosti i razlike u distribuciji refleksivnog i perifrastičnog pasiva. Fokus će biti na istraživanju pretpostavljenih čimbenika utjecaja, uključujući akcijski tip predikata, prisutnost vremenske referencije i semantiku promoviranog argumenta.

Za potrebe analize u radu upotrebljavamo primjere iz suvremenih književnih djela, uspoređujući makedonske i slovenske tekstove s prijevodima na drugi jezik.

Izvorni primjeri i njihovi prijevodi bit će glosirani na temelju spomenutih parametara, uz provođenje kvantitativne i kvalitativne analize. Prema našim spoznajama, distribucija pasivnih konstrukcija u južnoslavenskim jezicima dosad nije sustavno analizirana kontrastivnim i empirijskim metodama.

Mladen Uhlik

University of Ljubljana
mladen.uhlik@gmail.com

Liljana Mitkovska

American University of Europe, FON, Skopje
liljana55@yahoo.com

Eleni Buzarovska

Ss. Cyril and Methodius University in Skopje
elenibuzarovska@t.mk

Passive in South Slavic: Factors determining the distribution of passive constructions in Slovene and Macedonian

This talk explores the complexities of passive voice within the South Slavic languages, focusing on two distinct passive constructions: the reflexive passive and the periphrastic passive formed using ‘be’ and a past participle of the verb (Siewierska 1984, Sussex and Cubberley 2006). The primary objective is to investigate the potential applications of these passive constructions in Slovene and Macedonian, two South Slavic languages positioned on the North-South axis at opposite ends of this linguistic continuum.

The two constructions extend to various functions, but when passive, both forms serve as agent-defocusing strategies, yet diverge in their emphasis on differently configured event structures. This results in unique usage constraints which may differ in the two languages under consideration. For example, when the predicate denotes a single (non-generic) event, Slovene precludes the use of the reflexive form in (1), while Macedonian allows both constructions, as does BCMS (cf. Uhlik & Žele 2022, Mitkovska 1998).

(1)

Sn	Vse	blag-o	je	bil-o	prod-an-o	do	poldn- eva.
	all	goods- NOM. SG.N	be.PRS.3SG	be.PST- 3SG.N	sell.PFV- PTCP. PASS- SG.N	by	noon- GEN. SG.N

Mk	Seta	stok-a	se	prodad-e/	be-še	prodad-en-a
	all	goods-SG.F	REFL	sell.PFV- AOR.3SG	be- IMPF.2/3SG	sell.PFV-PTCP.PASS- SG.F

do	pladn-e.
by	noon-SG.N

‘All goods were sold by noon.’

On the other hand, Slovene periphrastic passive constructions encoding past events utilize past auxiliaries (cf. Uhlik & Žele 2022) in contrast to Macedonian, which allows present forms (2). Thus, in Slovene, unlike Macedonian, a formal distinction between the past passive (utilizing the past form of the auxiliary) and the present resultative (using the present form of the auxiliary) is introduced by the auxiliary verb’s form (cf. Uhlik & Žele 2022).

(2)

Sn	Kdaj	je	bil	ubi-t	Franc	Ferdinand?
	when	be.PRS.3SG	be.PST- 3SG.M	kill.PFV-PTCP. PASS-SG.M	Franz- NOM. SG.M	Ferdinand- NOM.SG.M

Mk	Koga	e	ubie-n	Franc	Ferdinand?
	when	be.PRS.3SG	kill.PFV-PTCP. PASS-SG.M	Franz-SG.M	Ferdinand-SG.M

‘When was Franz Ferdinand killed?’

The talk aims to unveil both the similarities and differences in the distribution of periphrastic and reflexive passives. The focus will be on investigating hypothesized influencing factors, including the actional class of the predicate, the presence of temporal reference, and the semantics of the promoted argument. Additionally, the realization strategies of the demoted argument and its referential status will be explored.

To accomplish this, the talk draws on examples from parallel corpora, such as *KonText concordancer*, and translation equivalents from contemporary fiction works, encompassing both directions of translation. Original examples and their translations will be annotated based on the aforementioned parameters, undergoing both quantitative and qualitative analysis. To the best of our knowledge, the distribution of passive constructions in South Slavic languages has not been systematically analyzed through contrastive and empirical methods.

References

- Mitkovska, Liljana. 1998. The SE Passive in Macedonian Compared to the Neighbouring Slavic Languages. *Studia Linguistica Polono-Meridianoslavica*, Tom 9, Torun. 47–60.
- Siewierska, Anna. 1984. *Passive: a comparative linguistic analysis*. London: Croom Helm.
- Sussex, Roland and Paul Cubberley. 2006. *The Slavic Languages*. Cambridge University Press, New York.
- Uhlik, Mladen, Žele, Andreja. 2022. Expressing Voice in Slovene, Russian and Štokavian: Similarities and Differences. *Slavistična revija*, 70/3, 269–287.

Corpora

- Křen, M. Cvrček, V. Henyš, J. Hnátková, M. Jelínek, T. Kocek, J. Kovářiková, D. Křivan, J. Milička, J. Petkevič, V. Procházka, P. Skoumalová, H. Šindlerová, J. Škrabal, M. 2020. *The KonText concordancer. SYN2020: reprezentativní korpus psané češtiny*. Praha: Ústav Českého národního korpusu FF UK. Dostupný z WWW: <http://www.korpus.cz>.

Kontrastivna tipologija bezličnih konstrukcija – u zrcalu hrvatsko-mađarskih korpusingvističkih podataka

Bezlične (i/ili obezličene) konstrukcije najčešće se ne spominju kao varijacije glagolskoga stanja. Ipak, bezličnost je usko povezana s glagolskim stanjem po tomu što je njegova ključna sastavnica – nepostojanje ili brisanje agensa – prisutna u nekoliko glagolskih stanja. Bezlične konstrukcije u raznim jezicima pretpostavljaju širok krug morfosintaktičkih i sintaktičkih shema s mnogim preklapanjima, a i razlikama u pojedinim jezicima; pritom se pojedine kategorije bezličnosti raspoređuju skalarno po stupnju „potiskivanja“ agensa, kao i prema parametrima referencijalnosti, određenosti i topikalnosti subjekta. U izlaganju usustavit će se razne morfosintaktičke konstrukcije koje se u hrvatskom i u mađarskom jeziku, prema raznim autorima, smatraju bezličnima - bilo na temelju funkcionalističkih (Siwierska 2008, Malchukov-Ogawa 2011), bilo sintaktičkih pristupa (Blevins 2003, Tóth 2000). Krajnji je cilj tipološke usporedbe bezličnih konstrukcija u dotičnim dvama jezicima ustanovljivanje najfrekventnijih ekvivalenata pojedinih tipova bezličnih izraza u drugom jeziku, uz naslanjanje na podatke dvojezičnog korpusa dobivenog iz usporednih književnih tekstova.

Contrastive typology of impersonal constructions – in the mirror of Croatian-Hungarian corpus linguistic data

Although impersonal constructions are not usually mentioned as variations of the verb voices; impersonality is closely related to the voice insofar as its key moment – the absence or deletion of the agent – is present in several voices. Impersonal constructions in various languages assume a wide range of morphosyntactic and syntactic schemes with many overlaps and differences in individual languages, in addition, certain categories of impersonality can be scalarly distributed according to the degree of “suppression” of the agent, as well as according to the parameters of referentiality, definiteness and topicality of the subject. In my presentation, I will summarize various morphosyntactic constructions which, according to various authors, are considered impersonal in Croatian and Hungarian – either on the basis of functionalist (Siwierska 2008, Malchukov-Ogawa 2011) or syntactic (Blevins 2003, Tóth 2000) approaches. The main goal of my typological comparison of impersonal constructions in two languages is to establish the most frequent equivalents of certain types of impersonal expressions in the other language, based on bilingual corpus data obtained from parallel literary texts.

Nagrada „Adolfo Veber Tkalčević”

Organizacijski odbor 1. *Hrvatskih sintaktičkih dana* 2007. godine odlučio je utemeljiti nagradu „Adolfo Veber Tkalčević” koja se dodjeljuje jezikoslovcima za trajni prinos sintaktičkom opisu hrvatskoga jezika. Nagrada s punim opravdanjem nosi ime utemeljitelja i predvodnika Zagrebačke filološke škole te autora prve cjelovite sintakse hrvatskoga jezika koja je objavljena kao posebna knjiga, a i jedan je od prvih sustavnijih sintaktičkih opisa hrvatskoga jezika uopće. Veber je svoju *Skladnju* napisao vrlo jednostavno, pregledno i s obiljem rečeničnih primjera iz suvremenoga jezika 19. stoljeća. Smisao za logičnost, koncizno izražavanje te apstraktno mišljenje koji odlikuju Veberove sintaktičke opise svoju podlogu imali su u dobrom poznavanju logike i sintakse klasičnih jezika. Iako je ta knjiga kao udžbenik bila namijenjena održavanju nastave ilirskoga jezika u nižim razredima gimnazije, po načinu izlaganja građe te sa stajališta novijih sintaktičkih teorija i metodologija, neki Veberovi opisi i definicije izravno podsjećaju na opise strukturalističkoga, pa i generativnoga tipa.

Budući da je i sam Veber metodološki anticipirao neke aspekte modernoga sintaktičkog opisa, dodjelom nagrade koja nosi njegovo ime suvremenim hrvatskim jezikoslovcima simbolički se povezuje hrvatska sintaktička tradicija i suvremenost.

(Branko Kuna, Ana Mikić Čolić, *Knjižica sažetka 5. Hrvatskih sintaktičkih dana*)

Dobitnici nagrade „Adolfo Veber Tkalčević”

Radoslav Katičić	2008.
Ivo Pranjković	2010.
Josip Silić	2012.
Milan Mihaljević	2015.
Branko Kuna	2018.
Branimir Belaj	2021-
Mirko Peti	2024.

Nagrada „Branko Kuna”

U sjećanje na prerano preminuloga prof. dr. sc. Branka Kunu, profesora Filozofskog fakulteta u Osijeku i utemeljitelja *Hrvatskih sintaktičkih dana*, dodjeljuje se nagrada za mlade sintaktičare koja nosi njegovo ime, a utemeljena je 2021. godine. Prva je dobitnica te nagrade bila dr. sc. Ivana Brač, a ovogodišnji je dobitnik dr. sc. Jurica Polančec.

The „Adolfo Veber Tkalčević“ Award

The Organizing Committee of the *1st Croatian Syntax Days* decided in 2007 to establish the „Adolfo Veber Tkalčević” award which is awarded to linguists for their permanent contribution to the syntactic description of the Croatian language. The name of the award is fully validated by the name of the founder and leader of the Zagreb Philological School and the author of the first complete syntax of the Croatian language published as a separate volume, which is one of the first of the more systematic descriptions of Croatian in general. Veber wrote his *Skladnja* in a very simple, transparent manner and with a mass of examples from the contemporary 19th century language. The sense of logic, his concise expression and abstract thought are the characteristics found in Veber’s syntactic description based on his good knowledge of logic and the syntax of classical languages. Although this book was used as a textbook for teaching the Illyric language in the primary grades of the grammar school, its form of content presentation, even from the point of view of some more contemporary syntactic theories and methodologies, renders the impression that some of Veber’s descriptions and definitions reverberate directly with the structural and even generative descriptions.

Since Veber himself anticipated in his methodology some aspects of the modern syntactic description, by presenting the award carrying his name to contemporary Croatian linguists there is a symbolic connection between Croatian syntactic tradition and modernity.

(Branko Kuna, Ana Mikić Čolić, *Knjižica sažetka 5. Hrvatskih sintaktičkih dana*)

The winners of the „Adolfo Veber Tkalčević” award:

Radoslav Katičić	2008
Ivo Pranjković	2010
Josip Silić	2012
Milan Mihaljević	2015
Branko Kuna	2018
Branimir Belaj	2021-
Mirko Peti	2024.

The „Branko Kuna“ Award

In memory of the prematurely deceased Prof. Branko Kuna, professor at the Faculty of Humanities and Social Science in Osijek and founder of the *Croatian Syntactic Days*, the award for young syntacticians named after him, which was established in 2021 is awarded. The first winner of that award was Ivana Brač, and this year's winner was Jurica Polančec.

